

บทที่ 4

ต้นทุนการเลี้ยงหอยแครงในบริเวณอ่าวไทยฝั่งตะวันตกตอนบน

จากการสำรวจผู้เลี้ยงหอยแครงในบริเวณอ่าวไทยฝั่งตะวันตกตอนบน พบว่ามีผู้เลี้ยงหอยแครงอยู่ในจังหวัดเพชรบุรีและจังหวัดสมุทรสงครามเท่านั้น โดยในปี พ.ศ. 2526 จังหวัดเพชรบุรีมีผู้เลี้ยงหอยแครงจำนวน 46 ราย ขนาดเนื้อที่เลี้ยงต่อรายระหว่าง 6-150 ไร่ สำหรับจังหวัดสมุทรสงครามมีผู้เลี้ยงหอยแครงจำนวน 32 ราย ขนาดเนื้อที่เลี้ยงต่อรายระหว่าง 6-200 ไร่ ซึ่งส่วนใหญ่แล้ว ขนาดเนื้อที่เลี้ยงต่อรายใน 2 จังหวัดนี้อยู่ระหว่าง 6-18 ไร่ ระยะเวลาการเลี้ยงหอยแครงประมาณ 1-2 ปี ในช่วงที่ทำการสำรวจผู้เลี้ยงหอยแครงได้ทว่านลูกหอยแครงไปแล้วในปลายปี พ.ศ. 2526 และเก็บผลผลิตในปี พ.ศ. 2528 เป็นส่วนมาก ลักษณะการลงทุนเลี้ยงหอยแครงในสองจังหวัดนี้มีลักษณะเหมือนกัน ตั้งแต่การสร้างคอกเลี้ยงหอยแครง การจัดหาลูกหอยแครง การทว่านลูกหอยแครง การดูแลรักษา ตลอดจนการเก็บผลผลิต

ผู้เลี้ยงหอยแครงในสองจังหวัดนี้อาจแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. ผู้เลี้ยงหอยแครงที่เป็นผู้ขออนุญาตเลี้ยงหอยแครงและได้รับอนุญาตจากกรมประมง ให้เป็นผู้เลี้ยงหอยแครงในบริเวณที่กำหนดให้เป็นพื้นที่เลี้ยงหอยแครง โดยเสียภาษีซึ่งเรียกว่า "ค่าอาชญาบัตร" ในอัตราไร่ละ 80 บาทต่อปี
2. ผู้เลี้ยงหอยแครงที่เป็นผู้เช่าที่จากผู้ที่ได้รับอนุญาตจากกรมประมง ทั้งนี้ เนื่องจากบริเวณที่กรมประมงกำหนดให้เป็นพื้นที่เลี้ยงหอยแครงมีจำกัดและได้อนุญาตให้แก่ผู้ขออนุญาตจนหมดแล้ว ผู้เลี้ยงหอยแครงประเภทนี้จึงจำเป็นต้องขอเช่าที่จากผู้ที่ได้รับอนุญาตโดยเสียค่าเช่าประมาณ 3,000 - 20,000 บาทต่อปี อัตราค่าเช่านี้ขึ้นอยู่กับข้อตกลงระหว่างผู้เลี้ยงหอยแครงกับผู้ที่ได้รับอนุญาต และก็ยังขึ้นอยู่กับขนาดเนื้อที่ที่เลี้ยงหอยแครงอีกด้วย

ด้วยเหตุที่มีผู้เลี้ยงหอยแครงสองประเภทดังกล่าวข้างต้น ลักษณะของต้นทุนในการเลี้ยงหอยแครงย่อมแตกต่างกันไปด้วย ดังนั้น ในการคำนวณต้นทุนและรายได้จึงเปรียบเทียบในสองลักษณะดังกล่าวข้างต้น แต่ไม่ได้เปรียบเทียบกันระหว่างสองจังหวัด เนื่องจากไม่มีความแตกต่างกันในด้านการลงทุนเลี้ยงหอยแครงของสองจังหวัดนี้ นอกจากนี้ได้แบ่งขนาดของเนื้อที่เลี้ยงหอยแครงออกเป็น 3 ลักษณะ คือ

1. ขนาดเนื้อที่เลี้ยงน้อยกว่า 30 ไร่
2. ขนาดเนื้อที่เลี้ยงตั้งแต่ 30 ไร่ ถึง 100 ไร่
3. ขนาดเนื้อที่เลี้ยงมากกว่า 100 ไร่

และทำการสัมภาษณ์ผู้เลี้ยงหอยแครงโดยสุ่มตัวอย่างดังแสดงในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนรายของผู้เลี้ยงหอยแครงที่ได้จากการสุ่มตัวอย่าง

ประเภทของผู้เลี้ยง	ขนาดเนื้อที่เลี้ยง	จำนวนตัวอย่าง		
		จังหวัด เพชรบุรี	จังหวัดสมุทรสงคราม	รวม
ผู้เลี้ยงหอยแครงที่เป็นผู้ได้รับอนุญาตให้เลี้ยง	น้อยกว่า 30 ไร่	19	8	27
	30-100 ไร่	3	3	6
	มากกว่า 100 ไร่	1	2	3
ผู้เลี้ยงหอยแครงที่เช่าที่เลี้ยงจากผู้ได้รับอนุญาต	น้อยกว่า 30 ไร่	17	2	19
	30-100 ไร่	2	2	4
	มากกว่า 100 ไร่	-*	-*	-*
รวม		42	17	59

* จากการสุ่มตัวอย่างไม่พบผู้เลี้ยงหอยแครงที่เช่าที่เลี้ยงจากผู้ได้รับอนุญาตที่มีขนาดเนื้อที่เลี้ยงมากกว่า 100 ไร่

ส่วนประกอบของต้นทุน

การศึกษาต้นทุนของการเลี้ยงหอยแครงในจังหวัดเพชรบุรีและจังหวัดสมุทรสงครามนี้ จำแนกต้นทุนของการเลี้ยงออกได้เป็น 2 ประเภทคือ ต้นทุนประเภทรายจ่ายลงทุน (Capital Expenditure) และต้นทุนประเภทรายจ่ายประจำ (Revenue Expenditure)

1. ต้นทุนประเภทรายจ่ายลงทุน หมายถึง ต้นทุนที่จะให้ประโยชน์ต่อกิจการมากกว่าหนึ่งงวดบัญชีหรือก่อให้เกิดประโยชน์ในภายหน้า ซึ่งมักจะตั้งค่าใช้จ่ายประเภทนี้เป็น "สินทรัพย์" เมื่อนำสินทรัพย์ไปใช้งานต้นทุนของบริการที่ได้รับจากสินทรัพย์ในงวดหนึ่ง ๆ จะนำมาคิดเป็นค่าใช้จ่ายประจำงวด¹ ดังนั้น ต้นทุนประเภทรายจ่ายลงทุนจึงเป็นจำนวนเงินที่ใช้เพื่อจัดท้าวิสตุอุปกรณ์ต่าง ๆ รวมทั้งการจัดการในขั้นแรกที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจในระยะยาว

สำหรับในการเลี้ยงหอยแครง ต้นทุนประเภทรายจ่ายลงทุน ได้แก่ การลงทุนในเรื่อง ประมง เครื่องยนต์เรือ คอกหอยแครง โรงเฝ้าหอยแครง และอุปกรณ์ต่าง ๆ ในการเลี้ยงหอยแครงนั่นเอง

1.1 การลงทุนในเรื่องประมง คำว่า "เรือประมง" ในที่นี้จะหมายถึงเฉพาะเปลือกเรือ² เท่านั้น จากการสำรวจพบว่าผู้เลี้ยงหอยแครงลงทุนในเปลือกเรือ เป็นจำนวนเงินตั้งแต่ 4,000 บาทขึ้นไป และขนาดความยาวของเรือมีตั้งแต่ 6 เมตรขึ้นไป

จากการสอบถามผู้เลี้ยงหอยแครง เกี่ยวกับจำนวนเงินลงทุนในเรือประมงซึ่งเป็นราคาค่าต้นทุนในอดีต (Historical Cost) และอายุใช้งานของเรือประมง ปรากฏว่าผู้เลี้ยงส่วนมากไม่สามารถจะประมาณอายุใช้งานได้ เพราะตั้งแต่ซื้อมาและเริ่มประกอบอาชีพนี้จนถึงปัจจุบันเรือประมงก็ยังใช้งานได้ดี เนื่องจากได้ซ่อมแซมและดูแลรักษาเรือประมงอยู่เสมอ สำหรับมูลค่าของเรือประมงที่ซื้อมาปรากฏในตารางที่ 4.2

¹ เพ็ญแข สนิทวงศ์ ณ อยุธยา, ศาสตราจารย์, การบัญชีต้นทุน (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, เมษายน 2523), หน้า 11.

² เปลือกเรือหมายถึง ตัวเรือประมงที่ไม่มีเครื่องยนต์

ตารางที่ 4.2 แสดงเงินลงทุนในสินทรัพย์โดยเฉลี่ยต่อหน่วยการเลี้ยงหอยแครง โดยแยกผู้เลี้ยงหอยแครงตามขนาดเนื้อที่เลี้ยงหอยแครงเท่านั้น สาเหตุที่ไม่แยกผู้เลี้ยงหอยแครงตามประเภทผู้เลี้ยงหอยแครงที่เป็นผู้ได้รับอนุญาตให้เลี้ยงและผู้เลี้ยงหอยแครงที่เช่าที่เลี้ยงหอยแครงจากผู้ได้รับอนุญาต เพราะว่าไม่มีความแตกต่างในเงินลงทุนในสินทรัพย์ระหว่างผู้เลี้ยงหอยแครงสองประเภทนี้

ตารางที่ 4.2 แสดงเงินลงทุนในสินทรัพย์โดยเฉลี่ยต่อหน่วยการเลี้ยงหอยแครง

หน่วย: บาท

รายการ	ขนาดเนื้อที่เลี้ยงหอยแครง					
	น้อยกว่า 30 ไร่		30 - 100 ไร่		มากกว่า 100 ไร่	
	จำนวนเงิน	%	จำนวนเงิน	%	จำนวนเงิน	%
เปลือกเรือ	11,650	29.9	6,700	17.7	30,333	34.7
เครื่องยนต์	8,420	21.6	5,620	14.8	21,167	24.2
คอกหอยแครง	15,086	38.7	21,335	56.3	30,367	34.7
โรงเฝ้าหอยแครง	2,320	5.9	2,850	7.5	3,620	4.1
อุปกรณ์	1,518	3.9	1,420	3.7	2,017	2.3
รวม	38,994	100.0	37,925	100.0	87,504	100.0

จากตารางที่ 4.2 จะเห็นว่าเงินลงทุนในเรือประมงที่แยกตามขนาดเนื้อที่เลี้ยงหอยแครงมิได้เป็นสัดส่วนโดยตรงกับขนาดเนื้อที่เลี้ยงหอยแครง ทั้งนี้เพราะการเลี้ยงหอยแครงไม่มีความจำเป็นที่จะต้องลงทุนในเรือประมงเป็นจำนวนเงินสูง ในการเลี้ยงหอยแครงมีความจำเป็นต้องใช้เรือประมงเพียงเพื่อสำหรับออกไปดูแลรักษาและเฝ้าหอยแครงเพื่อป้องกันการลักขโมยเป็นส่วนใหญ่

1.2 เครื่องยนต์เรือ เครื่องยนต์เรือ เป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของเรือประมง กำลังของเครื่องยนต์จะมากหรือน้อยจำเป็นต้องสอดคล้องกับขนาดของเรือประมง เครื่องยนต์เรือที่นิยมใช้กันในหมู่ผู้เลี้ยงหอยแครงได้แก่ เครื่องฮอนด้า เครื่องมาสด้า เครื่องยันม่า เป็นต้น กำลังของเครื่องยนต์ที่นิยมใช้กัน เป็นส่วนมากตั้งแต่ 5 แรงม้าขึ้นไป

จากตารางที่ 4.2 จะเห็นว่าเงินลงทุนในเรือประมงและเงินลงทุนในเครื่องยนต์เรือ จะมีสัดส่วนโดยตรงซึ่งกันและกัน กล่าวคือถ้าเงินลงทุนในเรือประมงมีจำนวนมาก เงินลงทุนในเครื่องยนต์เรือก็จะมีจำนวนมาก และถ้าเงินลงทุนในเรือประมงมีจำนวนน้อย เงินลงทุนในเครื่องยนต์เรือก็จะมีจำนวนน้อยด้วย ทั้งนี้เพราะเรือประมงที่มีขนาดใหญ่จำเป็นต้องใช้เครื่องยนต์เรือที่มีกำลังสูง ก็จะต้องใช้เงินลงทุนในเครื่องยนต์สูง เช่นเดียวกัน สำหรับผู้เลี้ยงหอยแครง บางรายใช้เรือประมงที่เรียกว่า "เรือมาดพาย" ก็จะใช้เงินลงทุนในเรือประมงน้อยและอาจไม่จำเป็นต้องลงทุนในเครื่องยนต์เรือเลยก็ได้

1.3 คอกหอยแครง ผู้เลี้ยงหอยแครงแต่ละรายอาจมีวิธีการในการกั้นคอกหอยแครงแตกต่างกันออกไป และวัสดุที่ใช้ในการกั้นคอกหอยแครงก็อาจเลือกใช้วัสดุที่แตกต่างกันด้วย กล่าวคือผู้เลี้ยงหอยแครงบางรายอาจกั้นคอกหอยแครงโดยการปักไม้เสาถี่ ๆ เพื่อจะได้ยึดไม้เฟือกได้แข็งแรงและป้องกันเรือมิให้เข้ามาในบริเวณคอกหอยแครงของตน แต่ผู้เลี้ยงหอยแครงบางรายอาจปักไม้เสาห่าง ๆ เพียงเพื่อใช้เป็นหลักยึดไม้เฟือกเท่านั้น สำหรับวัสดุที่ใช้ทำเสา ผู้เลี้ยงหอยแครงบางรายอาจใช้ไม้เบ็ง แต่บางรายอาจเลือกใช้ไม้แสม ส่วนไม้เฟือกก็เช่นเดียวกันผู้เลี้ยงหอยแครงบางรายอาจใช้ไม้ไผ่ซึ่งทำเป็นไม้เฟือก แต่ผู้เลี้ยงบางรายอาจใช้ไม้รวกทั้งลำทำเป็นไม้เฟือก นอกจากนี้ผู้เลี้ยงหอยแครงบางรายอาจใช้ไม้รวกทำเป็นไม้รายึดไม้เฟือกให้ติดแน่นกับเสายิ่งขึ้น ในขณะที่ผู้เลี้ยงหอยแครงบางรายอาจไม่ใช้ไม้รายยึดก็ได้ ด้วยเหตุดังกล่าวข้างต้นมีผลทำให้เงินลงทุนในคอกหอยขนาด เนื้อที่เลี้ยงหอยแครงเท่ากันอาจใช้เงินลงทุนในจำนวนที่แตกต่างกันได้

จากตารางที่ 4.2 จะเห็นว่าเงินลงทุนในคอกหอยแครงที่มีขนาดใหญ่เป็นเงินจำนวนมากกว่าคอกหอยแครงขนาดเล็ก ทั้งนี้เพราะคอกหอยแครงขนาดใหญ่มีเนื้อที่ที่จะต้องกั้นคอกมาก และวัสดุต่าง ๆ ที่จะต้องใช้ในการกั้นคอกก็จำเป็นต้องใช้มากกว่าคอกหอยแครงขนาดเล็ก

1.4 โรงเฝ้าหอยแครง หากใช้วัสดุประเภทเดียวกันแล้ว เงินลงทุนสร้างโรงเฝ้าหอยแครงจะอยู่ในระดับใกล้เคียงกัน ทั้งนี้เพราะการสร้างโรงเฝ้าหอยแครงจะสร้างในลักษณะโรงเรือนชั่วคราวซึ่งจะมีขนาดใกล้เคียงกันไม่ว่าขนาดเนื้อที่เลี้ยงหอยแครงจะมากหรือน้อยก็ตาม แต่ถ้าใช้วัสดุที่แตกต่างกันแล้ว เงินลงทุนสร้างโรงเฝ้าหอยก็จะเป็นแตกต่างกัน ซึ่งย่อมนำมาซึ่งความถึงอายุการใช้งานของโรงเฝ้าหอยแครงก็จะแตกต่างกันด้วย

จากตารางที่ 4.2 จะเห็นว่า ผู้เลี้ยงหอยแครงขนาดเล็ก เนื้อที่เลี้ยงหอยแครงน้อยจะใช้เงินลงทุนสร้างโรงเฝ้าหอยแครงน้อย ส่วนผู้เลี้ยงหอยแครงขนาดใหญ่ เนื้อที่เลี้ยงหอยแครงมากจะใช้เงินลงทุนสร้างโรงเฝ้าหอยแครงมาก ทั้งนี้เพราะผู้เลี้ยงหอยแครงขนาดเล็ก เนื้อที่น้อยกว่า 30 ไร่ บางรายมิได้ลงทุนสร้างโรงเฝ้าหอยแครง แต่ออกไปเฝ้าหอยแครงโดยอาศัยนอนในเรือ และผู้เลี้ยงหอยแครงขนาดใหญ่ เนื้อที่เลี้ยงหอยแครงมากจะสร้างโรงเฝ้าหอยแครงด้วยวัสดุที่ดี เพื่อให้โรงเฝ้าหอยแครงมีความมั่นคงแข็งแรง

1.5 อุปกรณ์ต่าง ๆ อุปกรณ์ที่ใช้ในการเลี้ยงหอยแครง ได้แก่

กระดานถีบ เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการเลี้ยงหอยแครงซึ่งผู้เลี้ยงทุกรายจะต้องมีไว้ใช้ ราคาประมาณแผ่นละ 200-400 บาท

ถังดวงหอยแครง เป็นสิ่งจำเป็นอีกอย่างหนึ่งซึ่งผู้เลี้ยงหอยแครงจำเป็นต้องมีไว้ใช้ แต่ปริมาณที่มีไว้ใช้ไม่สูงเหมือนกระดานถีบ ราคาประมาณใบละ 150-300 บาท

แบดเตอร์ ใช้เพื่อเก็บกระแสไฟฟ้าโดยต้องใช้คู่กับสปรอร์คไลท์ มีประโยชน์ในการให้แสงสว่างเวลาไปเฝ้าคอกหอยแครงตอนกลางคืน เมื่อเทียบกับอุปกรณ์ 2 อย่างแรกแล้ว ความจำเป็นที่จะต้องมียังจะน้อยกว่า เพราะผู้เลี้ยงหอยแครงอาจใช้ตะเกียงหรือไฟฉายแทนได้ การมียังขึ้นอยู่กับเงินลงทุนของผู้เลี้ยงหอยแครงแต่ละราย ราคาประมาณลูกละ 600-800 บาท

จากตารางที่ 4.3 จะเห็นว่า การมีอุปกรณ์ไว้ใช้ไม่ได้ เป็นสัดส่วนกับขนาด เนื้อที่ เลี้ยงหอยแครง กล่าวคือ ขนาดเนื้อที่เลี้ยงหอยแครงมากขึ้น เงินลงทุนในอุปกรณ์ไม่ได้สูงขึ้น ตาม ทั้งนี้ เพราะการลงทุนมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับเงินทุน จำนวนอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ผู้เลี้ยงหอยแครง จะจัดให้มีขึ้น และจำนวนคนในครัวเรือนที่ช่วยกันประกอบอาชีพนี้

ตารางที่ 4.3 แสดงเงินลงทุนในอุปกรณ์การเลี้ยงหอยแครงโดยเฉลี่ยต่อหน่วยการเลี้ยง*

หน่วย : บาท

รายการ	ขนาดเนื้อที่เลี้ยงหอยแครง		
	น้อยกว่า 30 ไร่	30-100 ไร่	มากกว่า 100 ไร่
กระดานถีบ	635	565	850
ถังดวงหอยแครง	383	490	700
แบดเดอรี	500	365	467
รวม	1,518	1,420	2,017

* จากการสัมภาษณ์คำนวณจากผลรวมของจำนวนอุปกรณ์ที่มีไว้ใช้งานคูณด้วยราคาทุนที่ซื้อของผู้เลี้ยงแต่ละรายตามประเภทของผู้เลี้ยงและขนาดเนื้อที่เลี้ยงหารด้วยจำนวนรายของผู้เลี้ยงหอยแครงประเภทเดียวกันที่มีเนื้อที่เลี้ยงกลุ่มเดียวกัน

ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้นพอสรุปได้ว่า รายจ่ายลงทุนประกอบด้วย เรือประมง เครื่องยนต์เรือ คอกหอยแครง โรงเฝ้าหอยแครง และอุปกรณ์อื่น ๆ ดังแสดงในตารางที่ 4.2

รายจ่ายลงทุนของผู้เลี้ยงหอยแครงที่มีขนาดเนื้อที่เลี้ยงน้อยกว่า 30 ไร่ ประกอบด้วย ค่าเรือประมง 11,650 บาท คิดเป็นร้อยละ 29.9 ของรายจ่ายลงทุนทั้งหมด ค่าเครื่องยนต์เรือ 8,420 บาท คิดเป็นร้อยละ 21.6 ของรายจ่ายลงทุนทั้งหมด ค่าคอกหอยแครง 15,086 บาท คิดเป็นร้อยละ 38.7 ของรายจ่ายลงทุนทั้งหมด ค่าโรงเฝ้าหอยแครง 2,320 บาท คิดเป็นร้อยละ 5.9 ของรายจ่ายลงทุนทั้งหมด และอุปกรณ์อื่น ๆ 1,518 บาท คิดเป็นร้อยละ 3.9 ของรายจ่ายลงทุนทั้งหมด

รายจ่ายลงทุนของผู้เลี้ยงหอยแครงที่มีขนาดเนื้อที่ 30-100 ไร่ ประกอบด้วย
 ค่าเรือประมง 6,700 บาท คิดเป็นร้อยละ 17.7 ของรายจ่ายลงทุนทั้งหมด ค่าเครื่องยนต์
 เรือ 5,620 บาท คิดเป็นร้อยละ 14.8 ของรายจ่ายลงทุนทั้งหมด ค่าคอกหอยแครง 21,335
 บาท คิดเป็นร้อยละ 56.3 ของรายจ่ายลงทุนทั้งหมด ค่าโรงเฝ้าหอยแครง 2,850 บาท
 คิดเป็นร้อยละ 7.5 ของรายจ่ายลงทุนทั้งหมด และอุปกรณ์อื่น ๆ 1,420 บาท คิดเป็นร้อยละ
 3.7 ของรายจ่ายลงทุนทั้งหมด

รายจ่ายลงทุนของผู้เลี้ยงหอยแครงที่มีขนาดเนื้อที่เลี้ยงมากกว่า 100 ไร่ ประกอบด้วย
 ค่าเรือประมง 30,333 บาท คิดเป็นร้อยละ 34.7 ของรายจ่ายลงทุนทั้งหมด ค่าเครื่องยนต์
 เรือ 21,167 บาท คิดเป็นร้อยละ 24.2 ของรายจ่ายลงทุนทั้งหมด ค่าคอกหอยแครง
 30,367 บาท คิดเป็นร้อยละ 34.7 ของรายจ่ายลงทุนทั้งหมด ค่าโรงเฝ้าหอยแครง 3,620
 บาท คิดเป็นร้อยละ 4.1 ของรายจ่ายลงทุนทั้งหมด และค่าอุปกรณ์อื่น ๆ 2,017 บาท คิดเป็น
 ร้อยละ 2.3 ของรายจ่ายลงทุนทั้งหมด

2. ต้นทุนประเภทรายจ่ายประจำ หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่ทำให้เกิดรายได้หรือ
 ผลประโยชน์ในปีที่ค่าใช้จ่ายนั้นเกิดขึ้น จึงนำไปหักจากรายได้ เพื่อหาผลจากการดำเนินงาน
 ในปีนั้น ๆ ได้ทั้งจำนวน¹

สำหรับในการเลี้ยงหอยแครง ต้นทุนประเภทรายจ่ายประจำ ได้แก่ ค่าลูกหอยแครง
 ค่าหว่านลูกหอยแครง ค่าเฝ้าหอยแครงและดูแลรักษา ค่าแรงในการเก็บหอยแครง และ
 ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ดังจะแสดงรายละเอียดในส่วนการคำนวณต้นทุนการผลิต

¹ เพ็ญแข สนิทวงศ์ ณ อยุธยา, ศาสตราจารย์, การบัญชีต้นทุน, หน้า 15.

การคำนวณต้นทุนการ เลี้ยงหอยแครง

ในการรวบรวมข้อมูลและการคำนวณต้นทุนการ เลี้ยงหอยแครงในจังหวัด เพชรบุรีและ จังหวัดสมุทรสงคราม มีขอบเขตดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับตัวเลขรายได้และค่าใช้จ่ายที่ผู้เลี้ยงหอยแครงได้จ่ายไป ปกติจะ ไม่มีการบันทึกรายการตามหลักการบัญชี จึงได้ตัวเลขมาจากความทรงจำ เป็นส่วนใหญ่ ในการ ศึกษาครั้งนี้ผู้เขียนได้แนะนำให้มีการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายและผลผลิตที่ได้ในแต่ละงวด ดังนั้น ในการเก็บตัวเลขจึงได้จากการสัมภาษณ์ซึ่งตัวเลขที่ได้มาอาจจะคลาดเคลื่อนไปบ้างก็เพียง เล็กน้อย ผลแตกต่างจะมีไม่มากจนถึงกับมีนัยสำคัญ

2. การเลี้ยงหอยแครงนั้น มีต้นทุนบางประเภทที่ผู้เลี้ยงหอยแครงไม่ได้จ่ายเป็น ตัวเงินออกไป เรียกว่า ต้นทุนประเภทค่าใช้จ่ายแอบแฝง (Implicit Costs) เช่น ค่าแรงงานจากสมาชิกในครอบครัว ค่าใช้จ่ายแอบแฝงเหล่านี้ผู้เขียนได้ทำการประเมินขึ้น เพื่อคำนวณเป็นต้นทุนการ เลี้ยงหอยแครงโดยใช้ราคาในขณะที่ทำการวิจัย เป็น เกณฑ์ในการ คำนวณ

ต้นทุนการ เลี้ยงหอยแครงแบ่งออกเป็น 3 ประเภท เช่นเดียวกันกับการผลิตสินค้า ทั่ว ๆ ไป คือ

1. วัตถุดิบ วัตถุดิบที่ใช้ในการเลี้ยงหอยแครงได้แสดงไว้ในตารางที่ 4.4 ซึ่งได้แก่ ค่าลูกหอยแครง (พันธุ์หอย) ผู้เลี้ยงหอยแครงจะต้องจัดหาลูกหอยแครงมาเลี้ยงโดย การซื้อ ราคาจำหน่ายลูกหอยแครงที่ผู้เลี้ยงหอยแครงหว่านเมื่อปี 2526 ราคาถังละ 15-140 บาท เหตุที่ราคาลูกหอยแครงแตกต่างกันมาก เนื่องจากขนาดของลูกหอยแครง ลูกหอยแครง ที่มีขนาดเล็กราคาจะสูง เพราะจะมีปริมาณของลูกหอยแครงเป็นจำนวนมาก ลูกหอยแครงที่มี ขนาดใหญ่ราคาจะถูก เพราะจะมีปริมาณของลูกหอยแครงเป็นจำนวนน้อย ราคาลูกหอยแครง ที่หว่านเมื่อปี 2526 เป็นดังนี้

<u>จำนวนลูกหอยแครงต่อลิตร</u>	<u>ราคาลูกหอยแครงต่อถัง (บาท)</u>
300 - 500 ตัว	15 - 25
600 - 700 ตัว	25 - 35
1,500 - 1,600 ตัว	40 - 45
2,000 - 3,000 ตัว	60 - 65
10,000 - 12,000 ตัว	80 - 140

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.4 แสดงมูลค่าลูกหอยแครงที่ใช้ในการเลี้ยงหอยแครงโดยเฉลี่ยต่อ 1 งวดการผลิต

หน่วย : บาท

	ผู้เลี้ยงหอยแครงที่เป็นผู้ได้รับอนุญาตให้เลี้ยง			ผู้เลี้ยงหอยแครงที่เช่าที่เลี้ยง	
	น้อยกว่า 30 ไร่	30-100 ไร่	มากกว่า 100 ไร่	น้อยกว่า 30 ไร่	30 - 100 ไร่
ค่าลูกหอยแครง	31,249	43,167	143,333	28,774	84,250

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากตารางที่ 4.4 แสดงมูลค่าลูกหอยแครงที่ใช้ในการเลี้ยงหอยแครงต่อ 1 งวดการผลิต จะเห็นว่ามูลค่าลูกหอยแครงที่ผู้เลี้ยงหอยแครงหว่านในคอกเลี้ยงหอยแครงเป็นสัดส่วนโดยตรงกับขนาดเนื้อที่เลี้ยงหอยแครง กล่าวคือ เนื้อที่เลี้ยงหอยแครงขนาดใหญ่ก็จำเป็นต้องหว่านลูกหอยแครงลงไปเป็นจำนวนมาก และเนื้อที่เลี้ยงหอยแครงขนาดเล็กก็จะต้องหว่านลูกหอยแครงจำนวนน้อยตามไปด้วย

จากการสัมภาษณ์ผู้เลี้ยงหอยแครงแต่ละราย พบว่า ระยะเวลาการเลี้ยงหอยแครงประมาณ 1-2 ปี ส่วนใหญ่จะเลี้ยงหอยแครงจนถึงเก็บจำหน่ายรวมระยะเวลา 2 ปี การที่ระยะเวลาการเลี้ยงหอยแครงไม่เท่ากันมีสาเหตุมาจากขนาดของลูกหอยแครงที่นำมาหว่าน ความอุดมสมบูรณ์ของแหล่งเลี้ยง และความต้องการของตลาดเมื่อหอยแครงโตได้ขนาดตามที่ตลาดต้องการแล้ว ด้วยเหตุนี้ผู้เขียนจึงได้ใช้ระยะเวลาการเลี้ยงหอยแครงตัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักเป็นเกณฑ์ โดยแยกตามประเภทผู้เลี้ยงและขนาดเนื้อที่ ทั้งนี้เพราะระยะเวลาการเลี้ยงหอยแครงของผู้เลี้ยงหอยแครงแต่ละประเภทและแต่ละขนาดเนื้อที่เลี้ยงไม่เท่ากัน ระยะเวลาการเลี้ยงหอยแครงตัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักคำนวณดังนี้ (แสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.5)

ระยะเวลาการเลี้ยงหอยแครงตัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก

$$= \frac{\text{ผลรวมของ (เนื้อที่} \times \text{ระยะเวลาการเลี้ยงแต่ละราย)}}{\text{เนื้อที่รวม}}$$

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.5 แสดงระยะเวลาการเลี้ยงหอยแครงตัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก

ประเภทผู้เลี้ยง หอยแครง	ขนาดเนื้อที่ เลี้ยง	(1) ผลรวมของ (เนื้อที่ × ระยะเวลาการเลี้ยง)	(2) เนื้อที่รวม (ไร่)	(3) = (1) ÷ (2) ระยะเวลาการเลี้ยงหอยแครงตัวเฉลี่ย ถ่วงน้ำหนัก (เดือน)
ผู้เลี้ยงหอยแครง ที่ได้รับอนุญาต	น้อยกว่า 30 ไร่	5,850	310	18.87
ให้เลี้ยง	30 - 100 ไร่	4,228	206	20.52
	มากกว่า 100 ไร่	8,040	470	17.11
ผู้เลี้ยงหอยแครง ที่เช่าที่เลี้ยงจาก ผู้ได้รับอนุญาต	น้อยกว่า 30 ไร่	5,026	236	21.30
	30 - 100 ไร่	4,284	186	23.03

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สำหรับปริมาณการหว่านลูกหอยแครงต่อ 1 งวดการผลิตก็จะเป็นสัดส่วนโดยตรงกับขนาดเนื้อที่เลี้ยงหอยแครง เช่นเดียวกัน กล่าวคือ เนื้อที่เลี้ยงหอยแครงขนาดใหญ่ขึ้นอัตราการผลิตหว่านจะสูงขึ้นตามไปด้วย ดังแสดงในตารางที่ 4.6 แต่จากการเปรียบเทียบปริมาณการหว่านลูกหอยแครงสำหรับผู้เลี้ยงทั้ง 2 ประเภทแล้วจะเห็นว่า ผู้เลี้ยงหอยแครงที่เช่าที่เลี้ยงจากผู้ได้รับอนุญาตมีปริมาณการหว่านลูกหอยแครงสูงกว่าผู้เลี้ยงหอยแครงที่เป็นผู้ได้รับอนุญาตให้เลี้ยง ทั้งนี้เนื่องจากสาเหตุหลายประการ อาทิเช่น ขนาดลูกหอยแครงที่หว่านเป็นลูกหอยแครงที่มีขนาดโตและ เป็น เพราะมีค่าเช่าที่เลี้ยงหอยแครงสูงจึงต้องหว่านลูกหอยแครงปริมาณมาก เพื่อให้ได้ผลตอบแทนสูง รวมทั้งเห็นผู้เลี้ยงหอยแครงที่เลี้ยงอยู่เดิมได้รับผลตอบแทนในงวดที่ผ่านมา จึงเกิดความสนใจที่จะเลี้ยงหอยแครงเพื่อให้ได้ผลกำไรนั้น แต่เป็นเพราะไม่มีเนื้อที่จึงต้องขอเช่าจากผู้เลี้ยงเดิมที่ได้รับอนุญาตให้เลี้ยง

ตารางที่ 4.6 แสดงปริมาณการหว่านลูกหอยแครงโดยเฉลี่ยต่อ 1 งวดการผลิต

หน่วย : ถัง

ประเภทของผู้เลี้ยง	ขนาดเนื้อที่เลี้ยงหอยแครง		
	น้อยกว่า 30 ไร่	30 - 100 ไร่	มากกว่า 100 ไร่
ผู้ได้รับอนุญาตให้เลี้ยง	985	1,750	4,667
ผู้เช่าที่เลี้ยงหอยแครง	1,051	3,075	-

2. ค่าแรงงาน แรงงานที่ใช้ในการเลี้ยงหอยแครงอาจเป็นแรงงานในครัวเรือนหรือแรงงานจากภายนอก การคำนวณต้นทุนค่าแรงงานไม่คำนึงถึงคุณภาพของแรงงานและการจ่ายเป็นตัวแทนเงินหรือไม่จ่าย โดยทั่วไปแรงงานในครัวเรือนใช้เวลาทำงานเกี่ยวกับการเฝ้าหอยแครงและการดูแลรักษา เช่น การร่อนหอยแครงเพื่อไม่ให้หอยแครงทับถมกัน การคำนวณค่าแรงงานในครัวเรือนคำนวณจากจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเลี้ยงหอยแครง โดยใช้อัตราค่าจ้างแรงงาน เท่ากับอัตราค่าจ้างแรงงานที่จ่ายให้กับแรงงานภายนอก

ค่าแรงงานที่ใช้ในการเลี้ยงหอยแครงจำแนกตามประเภทได้ดังนี้

2.1 ค่าหว่านลูกหอยแครงลงในคอกเลี้ยงหอยแครง โดยทั่วไปแล้ว เมื่อผู้จำหน่ายลูกหอยแครงนำลูกหอยแครงมาส่งให้แก่ผู้เลี้ยงหอยแครง ผู้จำหน่ายลูกหอยแครงก็จะช่วยหว่านลูกหอยแครงลงในคอกเลี้ยงหอยแครงให้เสร็จเรียบร้อย แต่ผู้เลี้ยงหอยแครงบางรายจำเป็นต้องจ้างแรงงานภายนอกมาช่วยในการหว่านลูกหอยแครงลงในคอกเลี้ยงหอยแครง ทั้งนี้เพราะลูกหอยแครงที่ผู้จำหน่ายนำมาส่งมีจำนวนมาก เกินกว่าที่ผู้จำหน่ายลูกหอยแครงจะหว่านให้เสร็จภายในวันเดียว ค่าจ้างแรงงานในการหว่านลูกหอยแครงจะจ่ายเป็นค่าจ้างรายวันในอัตราวันละ 100 บาทต่อคน จากตารางที่ 4.7 จะเห็นว่า ค่าหว่านลูกหอยแครงสำหรับผู้เลี้ยงหอยแครงที่ได้รับอนุญาตและผู้เลี้ยงหอยแครงที่เช่าที่เลี้ยง เนื้อที่เลี้ยงน้อยกว่า 30 ไร่ จะเป็นการจ้างแรงงานซึ่งมีจำนวนเพียงเล็กน้อยเท่านั้น คิดเป็นอัตราร้อยละ 1.9 และ 4.8 ของค่าแรงงานทั้งหมด ตามลำดับ

2.2 ค่าแรงงานในการเฝ้าหอยแครงและดูแลรักษา ค่าใช้จ่ายประเภทนี้เกิดขึ้นหลังจากที่หว่านลูกหอยแครงแล้ว โดยจะต้องเฝ้าหอยแครงเพื่อป้องกันการลักขโมยและดูแลรักษาเพื่อป้องกันมิให้หอยแครงทับถมกันซึ่งจะมีผลทำให้หอยแครงตายได้ แรงงานที่ใช้ อาจเป็นแรงงานในครัวเรือนหรือแรงงานจากภายนอกก็ได้ สำหรับค่าแรงงานในครัวเรือนจะคำนวณให้เท่ากับอัตราที่จ่ายจริงให้กับแรงงานภายนอกในท้องที่ที่ทำการสำรวจ คือ เดือนละ 1,000 - 1,500 บาท

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าแรงงานที่ใช้ในการเลี้ยงหอยแครงโดยเฉลี่ยต่อ 1 งวดการผลิต

รายการ	ผู้เลี้ยงหอยแครงที่เป็นผู้ได้รับอนุญาตให้เลี้ยง						ผู้เลี้ยงหอยแครงที่เช่าที่เลี้ยง			
	น้อยกว่า 30 ไร่		30-100 ไร่		มากกว่า 100 ไร่		น้อยกว่า 30 ไร่		30-100 ไร่	
	บาท	%	บาท	%	บาท	%	บาท	%	บาท	%
ค่าหัวานลูกหอยแครง										
-จ้างแรงงาน	644	1.9	-	-	-	-	1,842	4.8	-	-
ค่าเฝ้าและดูแล										
-จ้างแรงงาน	1,111	3.3	3,000	6.6	32,400	24.0	2,526	6.6	18,000	24.4
-ในครัวเรือน	16,519	49.4	17,667	38.8	4,000	3.0	18,790	49.0	10,500	14.3
ค่าจ้างเก็บ										
-จ้างแรงงาน	15,164	45.4	24,825	54.6	98,667	73.0	15,155	39.6	45,200	61.3
รวม	33,438	100.0	45,492	100.0	135,067	100.0	38,313	100.0	73,700	100.0

จากตารางที่ 4.7 จะเห็นว่าค่าเฝ้าหอยแครงและดูแลรักษาสำหรับผู้เลี้ยงหอยแครงที่ได้รับอนุญาตให้เลี้ยงเนื้อที่น้อยกว่า 30 ไร่ และเนื้อที่ 30-100 ไร่ ส่วนใหญ่จะเป็นแรงงานในครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 49.4 และ 38.8 ของค่าแรงงานทั้งหมด ตามลำดับ และเป็นการจ้างแรงงาน คิดเป็นร้อยละ 3.3 และ 6.6 ของค่าแรงงานทั้งหมด ตามลำดับ แต่ผู้เลี้ยงหอยแครงที่มีขนาดเนื้อที่เลี้ยงมากกว่า 100 ไร่ จะเป็นการจ้างแรงงานเป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 24.0 ของค่าแรงงานทั้งหมด และเป็นแรงงานในครัวเรือนร้อยละ 3.0 ของค่าแรงงานทั้งหมด ส่วนผู้เลี้ยงหอยแครงที่เช่าที่เลี้ยงจากผู้ได้รับอนุญาตเนื้อที่เลี้ยงน้อยกว่า 30 ไร่ จะเป็นแรงงานในครัวเรือน เป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 49.0 ของค่าแรงงานทั้งหมด และเป็นการจ้างแรงงานคิดเป็นร้อยละ 6.6 ของค่าแรงงานทั้งหมด แต่ผู้เลี้ยงหอยแครงที่เช่าที่เลี้ยงเนื้อที่เลี้ยง 30-100 ไร่ จะเป็นการจ้างแรงงานเป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 24.4 ของค่าแรงงานทั้งหมด และเป็นแรงงานในครัวเรือนคิดเป็นร้อยละ 14.3 ของค่าแรงงานทั้งหมด

2.3 ค่าแรงงานในการเก็บหอยแครง ส่วนใหญ่เกิดขึ้นจากการจ้างแรงงานภายนอก อัตราค่าจ้างในท้องที่ที่ทำการสำรวจ คือ ตั้งแต่ 10-15 บาท ซึ่งเป็นการเก็บด้วยมือ แต่ถ้าเป็นการเก็บโดยใช้เรือลากอัตราค่าจ้างแรงงานจะสูงกว่า คือ ชั่วโมงละ 300-350 บาท ผู้เลี้ยงหอยแครงส่วนใหญ่จะจ้างแรงงานภายนอกเก็บหอยแครงด้วยมือ และมีผู้เลี้ยงหอยแครงเพียงไม่กี่รายที่เก็บหอยแครงโดยใช้เรือลากซึ่งจะเก็บหอยแครงได้ปริมาณมากและรวดเร็ว

จากตารางที่ 4.7 จะเห็นว่า ค่าจ้างแรงงานในการเก็บหอยแครงจะเพิ่มขึ้นเป็นสัดส่วนโดยตรงกับขนาดเนื้อที่เลี้ยงหอยแครง ผู้เลี้ยงหอยแครงที่ได้รับอนุญาตให้เลี้ยงเนื้อที่เลี้ยงน้อยกว่า 30 ไร่ 30-100 ไร่ และมากกว่า 100 ไร่ มีค่าจ้างเก็บหอยแครงคิดเป็นร้อยละ 45.4 54.6 และ 73.0 ของค่าแรงงานทั้งหมด ตามลำดับ ส่วนผู้เลี้ยงหอยแครงที่เช่าที่เลี้ยงจากผู้ได้รับอนุญาตเนื้อที่เลี้ยงน้อยกว่า 30 ไร่ และ 30-100 ไร่ มีค่าจ้างเก็บหอยแครงคิดเป็นร้อยละ 39.6 และ 61.3 ของค่าแรงงานทั้งหมด ตามลำดับ

๑. ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ หมายถึง ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการเลี้ยงหอยแครง ยกเว้นค่าวัสดุค้ำและค่าแรงงานตามที่กล่าวแล้วข้างต้น ดังปรากฏข้อมูลในตารางที่ 4.8

ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ประกอบด้วย

๑.1 ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง น้ำมันเชื้อเพลิง เป็นปัจจัยการผลิตที่สำคัญของการประมงที่ใช้เรือยนต์ทุกชนิด รวมทั้งการเลี้ยงหอยแครงด้วย จากตารางที่ 4.8 จะเห็นว่า ผู้เลี้ยงหอยแครงที่ได้รับอนุญาตให้เลี้ยงที่มีขนาดเนื้อที่เลี้ยงหอยแครงมากกว่า 100 ไร่ มีอัตราค่าน้ำมันเชื้อเพลิงต่อค่าใช้จ่ายอื่น ๆ สูงสุด คือร้อยละ 24.9 รองลงมาได้แก่ ผู้เลี้ยงหอยแครงที่ได้รับอนุญาตให้เลี้ยงที่มีขนาดเนื้อที่เลี้ยงหอยแครงน้อยกว่า 30 ไร่ ผู้เลี้ยงหอยแครงที่เช่าที่เลี้ยงเนื้อที่น้อยกว่า 30 ไร่ และผู้เลี้ยงหอยแครงที่ได้รับอนุญาตเนื้อที่เลี้ยง 30-100 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 14.0 12.8 และ 12.4 ตามลำดับ ส่วนเรือที่มีค่าน้ำมันเชื้อเพลิงในอัตราต่ำสุด ได้แก่ ผู้เลี้ยงหอยแครงที่เช่าที่เลี้ยงเนื้อที่เลี้ยง 30-100 ไร่ คือมีอัตราร้อยละ 7.7 ของค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ทั้งหมด

ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงที่เกิดขึ้นจะมีมูลค่ามากหรือน้อยขึ้นอยู่กับระยะทางจากที่อยู่อาศัยของผู้เลี้ยงหอยแครงจนถึงคอกเลี้ยงหอยแครง ดังนั้นค่าน้ำมันเชื้อเพลิงจะมีได้เพิ่มขึ้นเป็นสัดส่วนโดยตรงกับขนาดเนื้อที่เลี้ยงหอยแครง

๑.2 ค่าซ่อมแซมและบำรุงรักษาเรือประมงและเครื่องยนต์ จากการสัมภาษณ์ผู้เลี้ยงหอยแครง ปรากฏว่า ผู้เลี้ยงหอยแครงส่วนใหญ่จะนำเรือขึ้นคานเพื่อซ่อมแซมเป็นประจำทุกปี ค่าซ่อมแซมและบำรุงรักษาเรือประมงและเครื่องยนต์จะมีมูลค่ามากหรือน้อยขึ้นอยู่กับขนาดของเรือประมงด้วย

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ในการเลี้ยงหอยแครง (ยกเว้นวัตถุดิบและค่าแรงงาน) โดยเฉลี่ยต่อ 1 งวดการผลิต

หน่วย: บาท

รายการ	ผู้เลี้ยงหอยแครงที่ได้รับอนุญาต						ผู้เลี้ยงหอยแครงที่เช่าที่เลี้ยงจากผู้ได้รับอนุญาต			
	น้อยกว่า 30 ไร่		30-100 ไร่		มากกว่า 100 ไร่		น้อยกว่า 30 ไร่		30-100 ไร่	
	จำนวนเงิน	%	จำนวนเงิน	%	จำนวนเงิน	%	จำนวนเงิน	%	จำนวนเงิน	%
ค่าน้ำมัน เชื้อเพลิง	7,023	14.0	8,357	12.4	40,000	24.9	8,183	12.8	8,700	7.7
ค่าซ่อมแซมและบำรุงรักษาเรือและเครื่องยนต์	3,260	6.5	1,350	2.0	5,000	3.1	2,916	4.6	400	0.4
ค่าซ่อมแซมคอกหอยและโรงเฝ้า	1,156	2.3	583	0.9	250	0.1	610	1.0	1,250	1.1
ค่าอาชญาบัตร	1,444	2.9	4,698	7.0	17,867	11.1	-	-	-	-
ค่าเช่าที่เลี้ยง	-	-	-	-	-	-	7,756	12.2	25,000	22.0
ค่าเช่าเรือ	356	0.7	-	-	-	-	616	1.0	-	-
ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด	737	1.5	1,485	2.2	805	0.4	663	1.0	1,100	1.0
อุปกรณ์อื่น ๆ	1,272	2.5	1,331	2.0	2,691	1.7	1,329	2.1	511	0.4
ค่าเสื่อมราคา										
เรือประมง	1,099	2.2	687	1.0	2,595	1.6	1,241	2.0	772	0.7
เครื่องยนต์	1,192	2.4	865	1.3	2,716	1.7	1,345	2.1	971	0.9
คอกหอยแครง	11,861	23.7	18,242	27.2	21,650	13.5	13,389	21.0	20,474	18.1
โรงเฝ้าหอยแครง	1,824	3.7	2,437	3.6	2,581	1.6	2,059	3.2	2,735	2.4
อุปกรณ์	584	1.2	570	0.9	664	0.4	658	1.0	639	0.5
ค่าเสียโอกาสเงินลงทุน	18,209	36.4	26,525	39.5	64,166	39.9	22,972	36.0	50,782	44.8
รวม	50,017	100	67,130	100	160,785	100	63,737	100	113,334	100

จากการวิเคราะห์ค่าซ่อมแซมและบำรุงรักษาเรือประมงและ เครื่องยนต์ใน ตารางที่ 4.8 ปรากฏว่า ค่าซ่อมแซมและบำรุงรักษาเรือประมงและ เครื่องยนต์ของผู้เลี้ยง ที่ได้รับอนุญาตให้เลี้ยงที่มีขนาดเนื้อที่เลี้ยงน้อยกว่า 30 ไร่ มีอัตราสูงสุดคือร้อยละ 6.5 รองลงมาได้แก่ผู้เลี้ยงหอยแครงที่เช่าที่เลี้ยงน้อยกว่า 30 ไร่ ผู้เลี้ยงหอยแครงที่ได้รับอนุญาต ให้เลี้ยงเนื้อที่เลี้ยงมากกว่า 100 ไร่ และผู้เลี้ยงหอยแครงที่ได้รับอนุญาตเนื้อที่เลี้ยง 30-100 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 4.6 3.1 และ 2.0 ตามลำดับ ส่วนผู้เลี้ยงหอยแครงที่มีค่าใช้จ่ายใน การซ่อมแซมและบำรุงรักษาเครื่องยนต์มีอัตราต่ำสุด คือ ผู้เลี้ยงหอยแครงที่เช่าที่เลี้ยงเนื้อที่เลี้ยง 30-100 ไร่ ซึ่งมีอัตราร้อยละ 0.4 ของค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ทั้งหมด

3.3 ค่าซ่อมแซมคอกหอยและโรงเฝ้า ค่าซ่อมแซมคอกหอยและโรงเฝ้านี้จะมี อัตราเพียงเล็กน้อย จากตารางที่ 4.8 จะเห็นว่า ผู้เลี้ยงหอยแครงที่ได้รับอนุญาตเนื้อที่ เลี้ยงน้อยกว่า 30 ไร่ ผู้เลี้ยงหอยแครงที่เช่าที่เลี้ยงเนื้อที่เลี้ยง 30-100 ไร่ ผู้เลี้ยงหอย แครงที่เช่าที่เลี้ยงเนื้อที่เลี้ยงน้อยกว่า 30 ไร่ ผู้เลี้ยงหอยแครงที่ได้รับอนุญาตเนื้อที่เลี้ยง 30-100 ไร่ และมากกว่า 100 ไร่ จะมีอัตราร้อยละ 2.3 1.1 1.0 0.9 และ 0.1 ตามลำดับ จากกรรสอบถามผู้เลี้ยงหอยแครง ปรากฏว่า ค่าซ่อมแซมคอกหอยแครงจะมาก หรือน้อยขึ้นอยู่กับความเสียหายที่คอกหอยและโรงเฝ้าจะได้รับ

3.4 ค่าอาชญาบัตร ค่าอาชญาบัตรนี้จะเป็นค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นเฉพาะกับ ผู้เลี้ยงหอยแครงที่ได้รับอนุญาตเท่านั้น โดยกรมประมงกำหนดตามขนาดเนื้อที่เลี้ยง คือ ไร่ละ 80 บาท จากตารางที่ 4.8 จะเห็นว่า ผู้เลี้ยงหอยแครงที่ได้รับอนุญาตให้เลี้ยงเนื้อที่ เลี้ยงน้อยกว่า 30 ไร่ 30-100 ไร่ และมากกว่า 100 ไร่ มีอัตราค่าอาชญาบัตรต่อ ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 2.9 7.0 และ 11.1 ตามลำดับ

3.5 ค่าเช่าที่เลี้ยง ค่าเช่าที่เลี้ยงนี้จะเป็นค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นเฉพาะกับ ผู้เลี้ยงหอยแครงที่เช่าที่เลี้ยงจากผู้เลี้ยงที่ได้รับอนุญาต ค่าเช่าที่จะ เป็นไปตามข้อตกลงกัน จากตารางที่ 4.8 จะเห็นว่าผู้เลี้ยงหอยแครงที่เช่าที่เลี้ยงจากผู้ได้รับอนุญาตเนื้อที่เลี้ยงน้อยกว่า 30 ไร่ และ 30-100 ไร่ มีอัตราค่าเช่าที่เลี้ยงต่อค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 12.2 และ 22.0 ตามลำดับ

3.6 ค่าเช่าเรือ ผู้เลี้ยงหอยแครงที่ไม่มีเรือเป็นของตนเองมีเพียงไม่กี่ราย เท่านั้น คือ เฉพาะผู้เลี้ยงทั้ง 2 ประเภทที่มีขนาดเนื้อที่เลี้ยงน้อยกว่า 30 ไร่ ซึ่งมีอัตราค่าเช่าเรือ ร้อยละ 0.7 และ 1.0 ของค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ทั้งหมด

3.7 ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ดประกอบด้วย ค่าถ่านไฟฉาย ค่าน้ำมันตะเกียง ค่าอัดแบตเตอรี่ ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายที่ผู้เลี้ยงหอยแครงใช้เป็นจำนวนเงิน เพียงเล็กน้อย จากตารางที่ 4.8 จะเห็นว่า ผู้เลี้ยงหอยแครงที่ได้รับอนุญาตเนื้อที่เลี้ยง 30-100 ไร่ ผู้เลี้ยงหอยแครงที่ได้รับอนุญาตเนื้อที่เลี้ยงน้อยกว่า 30 ไร่ และผู้เลี้ยงหอยแครง ที่ได้รับอนุญาตเนื้อที่เลี้ยงมากกว่า 100 ไร่ มีอัตราค่าใช้จ่ายประเภทนี้ร้อยละ 2.2 1.5 และ 0.4 ของค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ทั้งหมด ตามลำดับ ส่วนผู้เลี้ยงหอยแครงที่เช่าที่เลี้ยงเนื้อที่เลี้ยงน้อยกว่า 30 ไร่ และ 30-100 ไร่ จะมีอัตราค่าใช้จ่ายประเภทนี้ เท่ากันคือร้อยละ 1.0 ของต้นทุนทั้งหมด

3.8 อุปกรณ์อื่น ๆ ดังแสดงในตารางที่ 4.9 ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอุปกรณ์อื่น ๆ จะประกอบด้วย

ไม่มี มีผู้เลี้ยงหอยแครงเพียงไม่กี่รายที่ใช้ไม่มีสำหรับกวาดหอยแครง ส่วนใหญ่มักจะทำขึ้นเองราคาประมาณ 5-20 บาทต่อ 1 อัน

ก๊าะ มีผู้เลี้ยงหอยแครงเพียงไม่กี่รายที่ใช้ก๊าะ เป็นเครื่องมือในการเก็บหอยแครง ราคาประมาณ 500-1,500 บาทต่อ 1 คู่

ชะเนาะและตะแกรง เป็นอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับการเลี้ยงหอยแครง เพราะชะเนาะ เป็นอุปกรณ์ที่ใช้สำหรับโกยหอย ส่วนตะแกรง เป็นอุปกรณ์ที่ใช้สำหรับร่อนหอยแครง เพื่อคัดขนาดของหอยแครง ทั้งชะเนาะและตะแกรงราคาประมาณ 50-150 บาทต่อ 1 อัน

ไฟฉาย ตะเกียง และดวงไฟ เป็นอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับการเลี้ยงหอยแครง เพราะเป็นอุปกรณ์ที่ใช้สำหรับให้แสงสว่างในเวลากลางคืนขณะที่ออกไปเฝ้าหอยแครง ไฟฉาย ราคาประมาณ 45-120 บาทต่อ 1 อัน ตะเกียงราคา 50-200 บาทต่อ 1 อัน และดวงไฟ ราคาประมาณ 150-300 บาทต่อ 1 ดวง ในการเลือกใช้อุปกรณ์ให้แสงสว่างเหล่านี้ ผู้เลี้ยงหอยแครงแต่ละรายอาจเลือกใช้อุปกรณ์ให้แสงสว่างไม่เหมือนกันก็ได้

ตารางที่ 4.9 แสดงค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอุปกรณ์อื่น ๆ โดยเฉลี่ยต่อ 1 งวดการผลิต

หน่วย : บาท

รายการ	ผู้เลี้ยงที่ได้รับอนุญาต			ผู้เลี้ยงที่เช่าที่เลี้ยง	
	น้อยกว่า 30 ไร่	30-100 ไร่	มากกว่า 100 ไร่	น้อยกว่า 30 ไร่	30-100 ไร่
ไม่มี	2	-	33	10	-
ก๊วย	576	600	1,833	611	-
ชะเนาะ	173	192	267	152	145
ตะแกรง	166	168	160	143	160
ไฟฉาย	19	22	-	29	25
ตะเกียง	17	58	-	6	-
สปอร์ตไลท์	140	125	108	183	88
หัว	143	110	225	137	51
มุ้ง	36	56	65	58	42
รวม	1,272	1,331	2,691	1,329	511

หัวและปั้งก็ เป็นอุปกรณ์สำหรับใส่หอยแครงและดักหอยแครง ทั้งหัวและปั้งก็ราคาประมาณ 18-50 บาทต่อ 1 ใบ

จากตารางที่ 4.8 จะเห็นว่าค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอุปกรณ์อื่น ๆ ที่ผู้เลี้ยงหอยแครงใช้นั้นมีจำนวนเล็กน้อยเท่านั้น ผู้เลี้ยงหอยแครงที่ได้รับอนุญาตเมื่อที่เลี้ยงน้อยกว่า 30 ไร่ ผู้เลี้ยงหอยแครงที่เช่าที่เลี้ยงเมื่อที่เลี้ยงน้อยกว่า 30 ไร่ ผู้เลี้ยงหอยแครงที่ได้รับอนุญาตเมื่อที่เลี้ยง 30-100 ไร่ ผู้เลี้ยงหอยแครงที่ได้รับอนุญาตเมื่อที่เลี้ยงมากกว่า 100 ไร่ และผู้เลี้ยงหอยแครงที่เช่าที่เลี้ยงเมื่อที่เลี้ยง 30-100 ไร่ จะมีอัตราค่าใช้จ่ายประเภทนี้ร้อยละ 2.5 2.1 2.0 1.7 และ 0.4 ของค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ทั้งหมด ตามลำดับ

3.9 ค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ ค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ เป็นค่าใช้จ่ายที่ตัดจ่ายจากบัญชีสินทรัพย์ มูลค่าของค่าเสื่อมราคาจะสูงหรือต่ำขึ้นอยู่กับจำนวนเงินลงทุนในสินทรัพย์ ไม่ว่าจะกิจการจะมีผลกำไรหรือผลขาดทุน ค่าเสื่อมราคาย่อมเกิดขึ้นเสมอ โดยมีวิธีการประมาณตามวิธีที่เห็นว่าถูกต้องและเหมาะสมที่สุด

จากการสัมภาษณ์ผู้เลี้ยงหอยแครงเกี่ยวกับอายุใช้งานของสินทรัพย์ต่าง ๆ ปรากฏว่าผู้เลี้ยงหอยแครงส่วนใหญ่ไม่สามารถกำหนดอายุใช้งานของเรือประมงและเครื่องยนต์เรือได้ เนื่องจากใช้มาตั้งแต่เริ่มประกอบอาชีพเลี้ยงหอยแครงจนถึงปัจจุบัน แต่มีการบำรุงรักษาและซ่อมแซมส่วนที่ชำรุดอยู่เสมอ

ดังนั้น การคำนวณค่าเสื่อมราคาของเรือประมงและเครื่องยนต์เรือจึงใช้หลักเกณฑ์การกำหนดอายุการใช้งานและการคำนวณหาค่าเสื่อมราคาของสินทรัพย์ดังกล่าวตามมาตรฐานที่ทางแผนกสถิติ กรมประมง ได้กำหนดไว้เป็นเกณฑ์ ดังนี้

<u>รายการสินทรัพย์</u>	<u>อายุการใช้งาน (ปี)</u>	<u>มูลค่าคงเหลือ (%)</u>
เรือประมง เรือขนาดต่ำกว่า 14 เมตร	15	10
เครื่องยนต์เรือ	10	10

สำหรับคอกหอยแครงและโรงเฝ้าหอยแครง โดยทั่วไปมีอายุใช้งานประมาณ 2 ปี ส่วนอุปกรณ์อื่น ๆ ที่ใช้ในการเลี้ยงหอยแครงจะมีอายุการใช้งานไม่เท่ากัน สำหรับกระดานถีบ และถังดวงหอยมีอายุใช้งานประมาณ 5 ปี แต่แปดเดือรีมีอายุใช้งาน 3 ปี

จากรายการสินทรัพย์ข้างต้น เรือประมงที่ผู้เลี้ยงหอยแครงใช้มีขนาดต่ำกว่า 14 เมตร ส่วนคอกหอยแครง โรงเฝ้าหอยแครง และอุปกรณ์ที่ใช้ในการเลี้ยงหอยแครงนั้นไม่มีมูลค่าซาก

การคำนวณค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์จะใช้วิธีเส้นตรง (Straight Line Method) ซึ่งเป็นวิธีที่เข้าใจง่ายและสะดวกที่ผู้เลี้ยงหอยแครงจะนำไปใช้ สูตรในการคำนวณเป็นดังนี้

$$\text{ค่าเสื่อมราคาต่อปี} = \frac{\text{มูลค่าที่ซื้อ} - \text{มูลค่าซาก}}{\text{อายุการใช้งาน}}$$

ถ้าต้องการคำนวณค่าเสื่อมราคาต่อ 1 งวดการผลิต ก็หารค่าเสื่อมราคาต่อปีด้วย 12 แล้วคูณด้วยระยะเวลาการเลี้ยงหอยแครงแล้วเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก โดยแยกเป็นผู้เลี้ยงหอยแครงที่ได้รับอนุญาตให้เลี้ยงที่มีเนื้อที่เลี้ยงน้อยกว่า 30 ไร่ 30-100 ไร่ และมากกว่า 100 ไร่ และผู้เลี้ยงหอยแครงที่เช่าที่เลี้ยงจากผู้ได้รับอนุญาตที่มีเนื้อที่เลี้ยงน้อยกว่า 30 ไร่ และ 30-100 ไร่ ตามลำดับ

การคำนวณค่าเสื่อมราคาเรือประมง ค่าเสื่อมราคาเครื่องยนต์เรือ ค่าเสื่อมราคาคอกหอยแครงและโรงเฝ้า และค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์ แสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.10 4.11 4.12 และ 4.13 ตามลำดับ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.10 แสดงการคำนวณค่าเสื่อมราคาเรือประมงโดยเฉลี่ยต่อ 1 งวดการผลิต

ประเภทผู้เลี้ยง	ขนาดเนื้อที่เลี้ยง	เปลือกเรือ							
		(1) เงินลงทุน (บาท)	(2) มูลค่าซาก		(3) คงเหลือ (บาท) (1)-(2)	(4) อายุการใช้งาน (ปี)	(5) ค่าเสื่อมราคา ต่อปี (บาท) (3)÷(4)	(6) ระยะเวลา การเลี้ยง (เดือน)	(7) ค่าเสื่อมราคาต่อ หนึ่งงวดการผลิต
			(บาท)	%					
ผู้เลี้ยงที่ได้รับ อนุญาต	น้อยกว่า 30 ไร่	11,650	1,165	10	10,485	15	699	18.87	1,099
	30-100 ไร่	6,700	670	10	6,030	15	402	20.52	687
	มากกว่า 100 ไร่	30,333	3,033	10	27,300	15	1,820	17.11	2,595
ผู้เลี้ยงที่เช่า ที่เลี้ยง	น้อยกว่า 30 ไร่	11,650	1,165	10	10,485	15	699	21.30	1,241
	30-100 ไร่	6,700	670	10	6,030	15	402	23.03	772

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.11 แสดงการคำนวณค่าเสื่อมราคาเครื่องยนต์เรือโดยเฉลี่ยต่อ 1 งวดการผลิต

ประเภทผู้เลี้ยง	ขนาดเนื้อที่เลี้ยง	เครื่องยนต์เรือ							
		(1) เงินลงทุน (บาท)	(2) มูลค่าซาก		(3) คงเหลือ(บาท) (1)-(2)	(4) อายุการ ใช้งาน (ปี)	(5) ค่าเสื่อมราคาต่อปี (บาท) (3) ÷ (4)	(6) ระยะเวลา การเลี้ยง (เดือน)	(7) ค่าเสื่อมราคา ต่อหนึ่งงวดการ ผลิต
			(บาท)	%					
ผู้เลี้ยงที่ได้รับ อนุญาต	น้อยกว่า 30 ไร่	8,420	842	10	7,578	10	758	18.87	1,192
	30-100 ไร่	5,620	562	10	5,058	10	506	20.52	865
	มากกว่า 100 ไร่	21,167	2,117	10	19,050	10	1,905	17.11	2,716
ผู้เลี้ยงที่เช่าที่ เลี้ยง	น้อยกว่า 30 ไร่	8,420	842	10	7,578	10	758	21.30	1,345
	30-100 ไร่	5,620	562	10	5,058	10	506	23.03	971

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.12 แสดงการคำนวณค่าเสื่อมราคาของคอกหอยแครงและโรงเฝ้าหอยแครง โดยเฉลี่ยต่อ 1 งวดการผลิต

ประเภทผู้เลี้ยง	ขนาดเนื้อที่เลี้ยง	คอกหอยแครง					โรงเฝ้าหอยแครง				
		(1) เงินลงทุน (บาท)	(2) อายุการใช้งาน (ปี)	(3) ค่าเสื่อมราคา ต่อปี (บาท) $(1) \div (2)$	(4) ระยะเวลา การเลี้ยง (เดือน)	(5) ค่าเสื่อมราคา ต่อหนึ่งงวด การผลิต	(1) เงิน ลงทุน (บาท)	(2) อายุการใช้งาน (ปี)	(3) ค่าเสื่อมราคา ต่อปี (บาท) $(1) \div (2)$	(4) ระยะเวลา การเลี้ยง (เดือน)	(5) ค่าเสื่อมราคา ต่อหนึ่งงวด การผลิต
ผู้เลี้ยงที่ได้รับ อนุญาต	น้อยกว่า 30 ไร่	15,086	2	7,543	18.87	11,861	2,320	2	1,160	18.87	1,824
	30-100 ไร่	21,335	2	10,668	20.52	18,242	2,850	2	1,425	20.52	2,437
	มากกว่า 100 ไร่	30,367	2	15,184	17.11	21,650	3,620	2	1,810	17.11	2,581
ผู้เลี้ยงที่เช่า ที่เลี้ยง	น้อยกว่า 30 ไร่	15,086	2	7,543	21.30	13,389	2,320	2	1,160	21.30	2,059
	30-100 ไร่	21,335	2	10,668	23.03	20,474	2,850	2	1,425	23.03	2,735

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.13 แสดงการคำนวณค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์ โดยเฉลี่ยต่อ 1 งวดการผลิต

ประเภทผู้เลี้ยง	ขนาดเนื้อที่เลี้ยง	กระดานถ้ำ					ถังควงหอย					แบคเตอร์					รวม
		(1) เงินลงทุน (บาท)	(2) อายุการใช้งาน (ปี)	(3) ค่าเสื่อมราคาต่อปี (บาท) $(1) \div (2)$	(4) ระยะเวลาการเลี้ยง (เดือน)	(5) ค่าเสื่อมราคาต่อหนึ่งงวดการผลิต	(1) เงินลงทุน (บาท)	(2) อายุการใช้งาน (ปี)	(3) ค่าเสื่อมราคาต่อปี (บาท) $(1) \div (2)$	(4) ระยะเวลาการเลี้ยง (เดือน)	(5) ค่าเสื่อมราคาต่อหนึ่งงวดการผลิต	(1) เงินลงทุน (บาท)	(2) อายุการใช้งาน (ปี)	(3) ค่าเสื่อมราคาต่อปี (บาท) $(1) - (2)$	(4) ระยะเวลาการเลี้ยง (เดือน)	(5) ค่าเสื่อมราคาต่อหนึ่งงวดการผลิต	
ผู้เลี้ยงที่ได้รับอนุญาต	น้อยกว่า 30 ไร่	835	5	127	18.87	200	383	5	77	18.87	121	500	3	167	18.87	263	584
	30-100 ไร่	585	5	113	20.52	193	490	5	98	20.52	168	385	3	122	20.52	208	570
	มากกว่า 100 ไร่	850	5	170	17.11	242	700	5	140	17.11	200	487	3	158	17.11	222	664
ผู้เลี้ยงที่เข้าที่เลี้ยง	น้อยกว่า 30 ไร่	835	5	127	21.30	225	383	5	77	21.30	137	500	3	167	21.30	288	658
	30-100 ไร่	585	5	113	23.03	217	490	5	98	23.03	188	385	3	122	23.03	234	639

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.10 ค่าเสียโอกาสของเงินลงทุน คำนวณจากค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่ใช้ในการเลี้ยงหอยแครง โดยประเมินในอัตราร้อยละ 12 ต่อปี ตามอัตราดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารและคิดตามระยะเวลาการเลี้ยงหอยแครงตัวเฉลี่ยตวงน้ำหนัก การคำนวณแสดงในตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.14 แสดงการคำนวณค่าเสียโอกาสเงินลงทุนโดยเฉลี่ยต่อ 1 งวดการผลิต

ประเภทผู้เลี้ยง	ขนาดเนื้อที่เลี้ยง	ระยะเวลาการเลี้ยงตัวเฉลี่ยตวงน้ำหนัก (เดือน) (1)	ค่าใช้จ่ายทั้งหมด (บาท) (2)	ค่าเสียโอกาสเงินลงทุนต่อปี (บาท) (3)	ค่าเสียโอกาสเงินลงทุนต่อ 1 งวดการผลิต (บาท) (4) = (1) × (3) / 12
ผู้เลี้ยงหอยแครงที่ได้รับอนุญาต	น้อยกว่า 30 ไร่	18.87	96,495	11,580	18,209
	30-100 ไร่	20.52	129,264	15,512	26,525
	มากกว่า 100 ไร่	17.11	375,019	45,002	64,166
ผู้เลี้ยงหอยแครงที่เช่าที่เลี้ยงจากผู้ได้รับอนุญาต	น้อยกว่า 30 ไร่	21.30	107,852	12,942	22,972
	30-100 ไร่	23.03	220,502	26,460	50,782

* คำนวณจากผลรวมของค่าวัตถุดิบ (ตารางที่ 4.4) ค่าแรงงาน (ตารางที่ 4.7) และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ในการเลี้ยงหอยแครงยกเว้นค่าเสียโอกาสเงินลงทุน (ตารางที่ 4.8) ของผู้เลี้ยงหอยแครงแต่ละประเภทแต่ละขนาดเนื้อที่เลี้ยง

จากตารางที่ 4.8 จะเห็นว่า ผู้เลี้ยงหอยแครงที่ได้รับอนุญาตเนื้อที่เลี้ยงน้อยกว่า 30 ไร่ 30-100 ไร่ และมากกว่า 100 ไร่ มีอัตราค่าเสียโอกาสเงินลงทุนต่อค่าใช้จ่ายอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 36.4 39.5 และ 39.9 ตามลำดับ ส่วนผู้เลี้ยงหอยแครงที่เช่าที่เลี้ยงเนื้อที่เลี้ยงน้อยกว่า 30 ไร่ และ 30-100 ไร่ มีอัตราค่าเสียโอกาสเงินลงทุนร้อยละ 36.0 และ 44.8 ของค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ทั้งหมด ตามลำดับ

ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ต้นทุนโดยเฉลี่ยของการเลี้ยงหอยแครงทั้งหมดได้แสดงในตารางที่ 4.15 ซึ่งต้นทุนโดยเฉลี่ยของผู้เลี้ยงหอยแครงที่ได้รับอนุญาตให้เลี้ยงที่มีขนาดเนื้อที่เลี้ยงน้อยกว่า 30 ไร่ 30-100 ไร่ และมากกว่า 100 ไร่ เท่ากับ 114,704 155,789 และ 439,185 บาท ตามลำดับ เมื่อเทียบต้นทุนประเภทต่าง ๆ เป็นอัตราร้อยละของต้นทุนการเลี้ยงหอยแครงทั้งสามขนาด เนื้อที่เลี้ยงหอยแครงแล้ว จะเห็นว่าค่าใช้จ่ายอื่น ๆ มีจำนวนสูงกว่าค่าใช้จ่ายประเภทวัตถุดิบและค่าแรงงานคือ ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 43.6 43.1 และ 36.6 ของต้นทุนการเลี้ยงหอยแครงทั้งหมด ตามลำดับ ส่วนค่าลูกหอยแครงคิดเป็นร้อยละ 27.2 27.7 และ 32.6 ของต้นทุนการเลี้ยงหอยแครงทั้งหมด ตามลำดับ ซึ่งเป็นอัตราที่ใกล้เคียงกันกับค่าแรงงาน คือ ค่าแรงงานคิดเป็นร้อยละ 29.2 29.2 และ 30.8 ของต้นทุนการเลี้ยงหอยแครงทั้งหมด ตามลำดับ

ส่วนต้นทุนโดยเฉลี่ยของผู้เลี้ยงหอยแครงที่เช่าที่เลี้ยงจากผู้ได้รับอนุญาตที่มีขนาดเนื้อที่เลี้ยงน้อยกว่า 30 ไร่ และ 30-100 ไร่ เท่ากับ 130,824 และ 271,284 บาท ตามลำดับ เมื่อเทียบต้นทุนประเภทต่าง ๆ เป็นอัตราร้อยละของต้นทุนการเลี้ยงหอยแครงทั้งสองขนาดเนื้อที่แล้วจะเห็นว่า ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ มีจำนวนสูงกว่าค่าใช้จ่ายประเภทวัตถุดิบและค่าแรงงานคือ ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 48.7 และ 41.8 ของต้นทุนการเลี้ยงหอยแครงทั้งหมด ตามลำดับ ส่วนค่าลูกหอยแครงคิดเป็นร้อยละ 22.0 และ 31.0 ของต้นทุนการเลี้ยงหอยแครงทั้งหมด ตามลำดับ และค่าแรงงานคิดเป็นร้อยละ 29.3 และ 27.2 ของต้นทุนการเลี้ยงหอยแครงทั้งหมด ตามลำดับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.15 แสดงต้นทุนการเลี้ยงหอยแครง โดยเฉลี่ยสำหรับ 1 งวดการผลิต

ประเภทต้นทุน	ผู้เลี้ยงหอยแครงที่ได้รับอนุญาตให้เลี้ยง						ผู้เลี้ยงหอยแครงที่เช่าที่เลี้ยงจากผู้ได้รับอนุญาต			
	น้อยกว่า 30 ไร่		30-100 ไร่		มากกว่า 100 ไร่		น้อยกว่า 30 ไร่		30-100 ไร่	
	จำนวนเงิน (บาท)	%	จำนวนเงิน (บาท)	%	จำนวนเงิน (บาท)	%	จำนวนเงิน (บาท)	%	จำนวนเงิน (บาท)	%
วัตถุดิบ- ค่าลูกหอยแครง	31,248	27.2	43,167	27.7	143,333	32.6	26,774	22.0	84,250	31.0
ค่าแรงงาน										
ค่าทวนลูกหอยแครง	644	0.6	-	-	-	-	1,842	1.4	-	-
ค่าเฝ้าดูแล										
จ้างแรงงานภายนอก	1,111	1.0	3,000	1.9	32,400	7.4	2,526	1.9	18,000	6.8
แรงงานในครัวเรือน	16,519	14.4	17,867	11.3	4,000	0.9	18,790	14.4	10,500	3.9
ค่าจ้างเก็บหอย	15,164	13.2	24,825	16.0	98,667	22.5	15,155	11.6	45,200	16.7
รวมค่าแรงงาน	33,438	29.2	45,492	29.2	135,067	30.8	38,313	29.3	73,700	27.2
ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ในการเลี้ยง										
ค่าน้ำมัน เชื้อเพลิง	7,023	6.1	8,357	5.4	40,000	9.1	8,183	6.3	8,700	3.2
ค่าซ่อมแซมและบำรุงรักษาเรือและเครื่องยนต์	3,260	2.8	1,350	0.9	5,000	1.1	2,916	2.2	400	0.2
ค่าซ่อมแซมคอกหอยและโรงเฝ้า	1,156	1.0	583	0.4	250	0.1	610	0.5	1,250	0.5
ค่าอาชญาบัตร	1,444	1.3	4,698	3.0	17,667	4.1	-	-	-	-
ค่าเช่าที่เลี้ยง	-	-	-	-	-	-	7,756	5.9	25,000	9.2
ค่าเช่าเรือ	358	0.3	-	-	-	-	616	0.5	-	-
ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด	737	0.7	1,485	1.0	605	0.1	663	0.5	1,100	0.4
อุปกรณ์อื่น ๆ	1,272	1.1	1,331	0.8	2,691	0.6	1,329	1.0	511	0.2
ค่าเสื่อมราคา										
เรือประมง	1,099	1.0	687	0.4	2,595	0.6	1,241	0.9	772	0.3
เครื่องยนต์	1,192	1.0	665	0.5	2,716	0.6	1,345	1.0	971	0.4
คอกหอยแครง	11,861	10.3	18,242	11.7	21,650	4.9	13,389	10.2	20,474	7.5
โรงเฝ้าหอยแครง	1,624	1.6	2,437	1.6	2,561	0.6	2,069	1.6	2,735	1.0
อุปกรณ์	584	0.5	570	0.3	664	0.2	658	0.5	699	0.2
ค่าเสียโอกาสเงินลงทุน	18,209	15.9	26,525	17.0	64,188	14.6	22,972	17.6	50,782	18.7
รวมค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	50,017	43.6	67,130	43.1	180,785	38.8	63,737	48.7	113,334	41.6
รวมต้นทุนในการเลี้ยงหอยแครง	114,704	100	155,789	100	439,185	100	130,824	100	271,264	100

จากตารางที่ 4.16 แสดงผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ และต้นทุนการเลี้ยงหอยแครงเฉลี่ยต่อ 1 กิโลกรัม (สำหรับ 1 งวดการผลิต) จะเห็นได้ว่า ปริมาณผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ ไม่ได้เพิ่มขึ้น เป็นสัดส่วนโดยตรงกับขนาดเนื้อที่เลี้ยง กล่าวคือ ไม่ได้เพิ่มขึ้นตามขนาดเนื้อที่เลี้ยง ทั้งนี้เนื่อง จากอัตราการหว่านลูกหอยแครงเฉลี่ยต่อไร่ของผู้เลี้ยงแต่ละประเภท แต่ละขนาดเนื้อที่เลี้ยงมี ความแตกต่างกันมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับทุนทรัพย์และความอุดมสมบูรณ์ของแหล่งเลี้ยงหอยแครง จากการคำนวณผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ จะเห็นว่าผู้เลี้ยงหอยแครงที่เช่าที่เลี้ยงจากผู้ได้รับอนุญาต เนื้อที่เลี้ยงน้อยกว่า 30 ไร่ มีปริมาณผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่สูงสุด คือ 2,922 กิโลกรัม รองลงมา ได้แก่ ผู้เลี้ยงหอยแครงที่ได้รับอนุญาตให้เลี้ยงเนื้อที่น้อยกว่า 30 ไร่ ผู้เลี้ยงหอยแครงที่เช่าที่ เลี้ยงจากผู้ได้รับอนุญาตเนื้อที่เลี้ยง 30-100 ไร่ และผู้เลี้ยงหอยแครงที่ได้รับอนุญาตเนื้อที่เลี้ยง 30-100 ไร่ ซึ่งคิดเป็น 2,245 1,750 และ 1,911 กิโลกรัม ตามลำดับ ส่วนผู้เลี้ยง หอยแครงที่ได้รับอนุญาตเนื้อที่เลี้ยงมากกว่า 100 ไร่ มีปริมาณผลผลิตต่อไร่ต่ำสุด คือ 1,210 กิโลกรัม

จากการคำนวณต้นทุนการเลี้ยงหอยแครงต่อ 1 กิโลกรัม สำหรับผู้เลี้ยงหอยแครงแต่ละ ประเภทแต่ละขนาดเนื้อที่เลี้ยง จะเห็นว่า ผู้เลี้ยงหอยแครงที่ได้รับอนุญาตให้เลี้ยงเนื้อที่มากกว่า 100 ไร่ มีต้นทุนการเลี้ยงหอยแครงเฉลี่ยต่อ 1 กิโลกรัมต่ำที่สุด คือ 2.32 บาท รองลงมาได้แก่ ผู้เลี้ยงหอยแครงที่เช่าที่เลี้ยงจากผู้ได้รับอนุญาตเนื้อที่เลี้ยง 30-100 ไร่ ผู้เลี้ยงหอยแครงที่ได้ รับอนุญาตเนื้อที่เลี้ยง 30-100 ไร่ และผู้เลี้ยงหอยแครงที่เช่าที่เลี้ยงเนื้อที่น้อยกว่า 30 ไร่ เป็น 3.33 3.46 และ 3.61 บาท ตามลำดับ ส่วนผู้เลี้ยงหอยแครงที่ได้รับอนุญาตเนื้อที่ เลี้ยงน้อยกว่า 30 ไร่ มีต้นทุนการเลี้ยงหอยแครงโดยเฉลี่ยต่อ 1 กิโลกรัม สูงที่สุด คือ 4.45 บาท

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.16 แสดงผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ และต้นทุนการเลี้ยงหอยแครงเฉลี่ยต่อ 1 กิโลกรัม (สำหรับ 1 งวดการผลิต)

ประเภทผู้เลี้ยงหอยแครง	ขนาดเนื้อที่เลี้ยง	ต้นทุนการเลี้ยงหอยแครงเฉลี่ย (บาท)	ปริมาณผลผลิตเฉลี่ย (กิโลกรัม)	จำนวนไร่เฉลี่ย (ไร่)	ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ (กิโลกรัม)	ต้นทุนการเลี้ยงหอยแครงเฉลี่ยต่อ 1 กิโลกรัม (บาท)
		(1)	(2)	(3)	(4) = (2) ÷ (3)	(5) = (1) ÷ (2)
ผู้เลี้ยงหอยแครงที่ได้รับอนุญาตให้เลี้ยง	น้อยกว่า 30 ไร่	114,704	25,776	11.48	2,245	4.45
	30-100 ไร่	155,789	45,000	34.33	1,311	3.48
	มากกว่า 100 ไร่	439,185	189,594	156.87	1,210	2.32
ผู้เลี้ยงหอยแครงที่เช่าที่เลี้ยงจากผู้ได้รับอนุญาต	น้อยกว่า 30 ไร่	130,824	38,288	12.42	2,922	3.61
	30-100 ไร่	271,284	81,360	46.50	1,750	3.33

- (1) ต้นทุนการเลี้ยงหอยแครงจากตารางที่ 4.14
- (2) คำนวณจากผลรวมของผลผลิตของผู้เลี้ยงหอยแครงแต่ละประเภทแต่ละขนาดเนื้อที่เลี้ยงหารด้วยจำนวนผู้เลี้ยงหอยแครงประเภทเดียวกันที่มีเนื้อที่เลี้ยงหอยแครงในกลุ่มเดียวกัน
- (3) คำนวณจากผลรวมของจำนวนไร่ของผู้เลี้ยงหอยแครงแต่ละประเภท แต่ละขนาดเนื้อที่เลี้ยง หารด้วยจำนวนผู้เลี้ยงหอยแครงประเภทเดียวกันที่มีเนื้อที่เลี้ยงหอยแครงในกลุ่มเดียวกัน

การวิเคราะห์ต้นทุนการเลี้ยงหอยแครง

การวิเคราะห์ต้นทุนมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับผู้เลี้ยงหอยแครง เพราะจะทำให้ทราบถึงค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับผลตอบแทนที่ได้รับและทราบถึงผลกำไรหรือขาดทุนจากการดำเนินงาน ข้อมูลเหล่านี้จะมีประโยชน์ในการนำมาวางแผนการเลี้ยงหอยแครงในรุ่นต่อ ๆ ไป

ในการวิเคราะห์ต้นทุนการเลี้ยงหอยแครงนี้จะแบ่งต้นทุนที่เกี่ยวข้องออกเป็น 2 ประเภท คือ ต้นทุนผันแปร (Variable Cost) และต้นทุนคงที่ (Fixed Cost)

ต้นทุนผันแปร (Variable Cost) หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงโดยมีส่วนสัมพันธ์โดยตรงกับปริมาณการผลิต และต้นทุนต่อหนึ่งหน่วยผลผลิตของค่าใช้จ่ายประเภทนี้จะคงที่ไม่ว่าปริมาณการผลิตจะเพิ่มหรือลดลง¹ ในที่นี้ได้แก่ ค่าลูกหอยแครง ค่าหว่านลูกหอยแครง ค่าใช้จ่ายในการเก็บหอยแครง และค่าเสียโอกาสเงินลงทุน (ที่คิดจากต้นทุนผันแปรทั้งหมด)²

ต้นทุนคงที่ (Fixed Cost) หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่จะเป็นจำนวนคงที่สำหรับปริมาณการผลิตจนถึงระดับหนึ่ง ภายในระดับการผลิตนั้นไม่ว่าปริมาณการผลิตจะเพิ่มขึ้นหรือลดลง ค่าใช้จ่ายประเภทนี้จะมีจำนวนคงที่ และต้นทุนต่อหนึ่งหน่วยผลผลิตของค่าใช้จ่ายประเภทนี้จะลดลงเมื่อปริมาณการผลิตเพิ่มขึ้น และในทางกลับกันต้นทุนต่อหนึ่งหน่วยผลผลิตจะสูงขึ้นเมื่อปริมาณการผลิตลดลง³ ในที่นี้ได้แก่ ค่าเช่าและดูแลทั้งที่เป็นแรงงานในครัวเรือนและจ้าง

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 16.

² ค่าเสียโอกาสเงินลงทุน คำนวณจากค่าใช้จ่ายผันแปรที่เป็นเงินสดและไม่เป็นเงินสดรวมกัน โดยประเมินในอัตราร้อยละ 12 ต่อปี ตามอัตราดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร ซึ่งคิดตามระยะเวลาการเลี้ยง

³ เพ็ญแข สนิทวงศ์, ศาสตราจารย์, การบัญชีต้นทุน หน้า 16.

แรงงานภายนอก ค่าน้ำมัน เชื้อเพลิง ค่าซ่อมแซมและบำรุงรักษา เรือประมงและ เครื่องยนต์ เรือ
 ค่าอาชญาบัตร ค่าเช่าที่เลี้ยงหอยแครง ค่าซ่อมแซมคอกหอยแครงและโรงเผา ค่าเช่าเรือ
 ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด อุปกรณ์อื่น ๆ ค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ และค่าเสียโอกาสเงินลงทุน (ที่คิด
 จากต้นทุนคงที่ทั้งหมด)¹

ดังนั้น	ต้นทุนทั้งหมด	=	ต้นทุนผันแปร + ต้นทุนคงที่
	ต้นทุนผันแปร	=	ค่าลูกหอยแครง + ค่าหัวานลูกหอยแครง + ค่าใช้จ่ายในการเก็บ หอยแครง + ค่าเสียโอกาสเงินลงทุน (คิดจากต้นทุนผันแปรอื่นๆทั้งหมด)
	ต้นทุนคงที่	=	ค่าเผาและดูแลทั้งที่เป็นแรงงานภายในครัวเรือนและจ้างแรงงาน ภายนอก + ค่าน้ำมัน เชื้อเพลิง + ค่าซ่อมแซมและบำรุงรักษา เรือ ประมงและเครื่องยนต์ + ค่าซ่อมแซมคอกหอยแครงและโรงเผา + ค่าอาชญาบัตร (เฉพาะผู้ได้รับอนุญาตให้เลี้ยง) + ค่าเช่าที่ เลี้ยง (เฉพาะผู้เช่าที่เลี้ยง) + ค่าเช่าเรือ + ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด + อุปกรณ์อื่น ๆ + ค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ต่าง ๆ + ค่าเสียโอกาส เงินลงทุน (คิดจากต้นทุนคงที่อื่นๆทั้งหมด)

จากต้นทุนผันแปรและต้นทุนคงที่จะแบ่งออกไปอีก เป็นส่วนที่เป็น เงินสดและที่ไม่เป็น

เงินสด

ต้นทุนที่เป็นเงินสด หมายถึง ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่จ่ายเป็นตัวเงินสดจริง

ต้นทุนที่ไม่เป็นเงินสด หมายถึง ค่าเสียโอกาสที่เจ้าของกิจการมิได้นำไปหาประโยชน์
 หรือรายได้ทางอื่น และเป็นค่าใช้จ่ายที่ไม่เป็นตัวเงินสดจริง แต่เกิดจากการประเมินการใช้
 ปัจจัยการเลี้ยงต่าง ๆ ของผู้เลี้ยงเองโดยถือตามอัตราค่าจ้างในท้องถิ่นนั้น เช่น ค่าแรงงานใน
 ครัวเรือน และค่าเสียโอกาสของเงินลงทุน

การจำแนกต้นทุนการเลี้ยงหอยแครง เป็นต้นทุนผันแปรและต้นทุนคงที่ ซึ่งต้นทุนแต่ละ
 ประเภทได้แยก เป็นต้นทุนที่เป็น เงินสดและต้นทุนที่ไม่เป็น เงินสดของผู้เลี้ยงหอยแครงแต่ละประ
 เภท และแต่ละขนาดเนื้อที่เลี้ยงต่อ 1 งวดการผลิต แสดงไว้ในตารางที่ 4.17 4.18 และ
 4.19 ตามลำดับ ที่มาของประเภทต้นทุนและจำนวนเงินมาจากตารางที่ 4.15

¹ค่าเสียโอกาสเงินลงทุน คำนวณจากค่าใช้จ่ายคงที่ที่เป็น เงินสดและไม่เป็น เงินสดรวมกัน
 โดยประเมินในอัตราร้อยละ 12 ต่อปี ตามอัตราดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร ซึ่งคิดตามระยะเวลา
 การเลี้ยง.

ตารางที่ 4.17 ต้นทุนการเลี้ยงหอยแครงโดยเฉลี่ย 1 งวดการผลิต (เมื่อที่เลี้ยงน้อยกว่า 30 ไร่)

รายการ	ผู้เลี้ยงหอยแครงที่ได้รับอนุญาตให้เลี้ยง				ผู้เลี้ยงหอยแครงที่เข้าที่เลี้ยงจากผู้ได้รับอนุญาต			
	เงินสด (บาท)	ไม่เป็น เงินสด (บาท)	รวม (บาท)	%	เงินสด (บาท)	ไม่เป็น เงินสด (บาท)	รวม (บาท)	%
ต้นทุนผันแปร								
ค่าลูกหอยแครง	31,249	-	31,249	27.2	28,774	-	28,774	22.0
ค่าหัวานลูกหอยแครง	644	-	644	0.6	1,842	-	1,842	1.4
ค่าจ้างเก็บหอยแครง	15,164	-	15,164	13.2	15,155	-	15,155	11.6
ค่าเสียโอกาสเงินลงทุน	-	8,880	8,880	7.7	-	9,749	9,749	7.4
รวมต้นทุนผันแปร	47,057	8,880	55,937	48.7	45,771	9,749	55,520	42.4
ต้นทุนคงที่								
ค่าเช่าและดูแล								
จ้างแรงงานภายนอก	1,111	-	1,111	1.0	2,526	-	2,526	1.9
แรงงานในครัวเรือน	-	16,519	16,519	14.4	-	18,790	18,790	14.4
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	7,023	-	7,023	6.1	8,183	-	8,183	6.3
ค่าซ่อมแซมและบำรุงรักษาเรือ และเครื่องยนต์	3,260	-	3,260	2.9	2,916	-	2,916	2.2
ค่าซ่อมแซมคอกหอยและโรงเผา	1,156	-	1,156	1.0	610	-	610	0.5
ค่าอาชญาบัตร	1,444	-	1,444	1.3	-	-	-	-
ค่าเช่าที่เลี้ยง	-	-	-	-	7,758	-	7,758	5.9
ค่าเช่าเรือ	356	-	356	0.3	616	-	616	0.5
ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด	737	-	737	0.7	663	-	663	0.5
อุปกรณ์อื่น ๆ	1,272	-	1,272	1.1	1,329	-	1,329	1.0
ค่าเสื่อมราคา	-	16,560	16,560	14.4	-	18,692	18,692	14.3
ค่าเสียโอกาสเงินลงทุน	-	9,329	9,329	8.1	-	13,223	13,223	10.1
รวมต้นทุนคงที่	16,359	42,406	58,767	51.3	24,599	50,705	75,304	57.6
รวมต้นทุนทั้งหมด	63,416	51,286	114,704	100	70,370	60,454	130,824	100
	55.3%	44.7%	100%		53.8%	46.2%	100%	

ตารางที่ 4.18 ต้นทุนการเลี้ยงหอยแครงโดยเฉลี่ย 1 วงจรการผลิต (เนื้อที่เลี้ยง 30-100 ไร่)

รายการ	ผู้เลี้ยงหอยแครงที่ได้รับอนุญาตให้เลี้ยง				ผู้เลี้ยงหอยแครงที่เช่าที่เลี้ยงจากผู้ได้รับอนุญาต			
	เงินสด (บาท)	ไม่เป็นเงินสด (บาท)	รวม (บาท)	%	เงินสด (บาท)	ไม่เป็น เงินสด (บาท)	รวม (บาท)	%
ต้นทุนผันแปร								
ค่าลูกหอยแครง	43,167	-	43,167	27.7	84,250	-	84,250	31.0
ค่าทวนลูกหอยแครง	-	-	-	-	-	-	-	-
ค่าจ้างเก็บหอยแครง	24,825	-	24,825	15.8	45,200	-	45,200	18.7
ค่าเสียโอกาสเงินลงทุน	-	13,952	13,952	9.0	-	29,813	29,813	11.0
รวมต้นทุนผันแปร	67,992	13,952	81,944	52.8	129,450	29,813	159,263	58.7
ต้นทุนคงที่								
ค่าเช่าและดูแล								
จ้างแรงงานภายนอก	3,000	-	3,000	1.9	18,000	-	18,000	8.6
แรงงานในครัวเรือน	-	17,667	17,667	11.3	-	10,500	10,500	3.9
ค่าน้ำมัน เชื้อเพลิง	8,357	-	8,357	5.4	8,700	-	8,700	3.2
ค่าซ่อมแซมและบำรุงรักษาเรือและ เครื่องยนต์	1,350	-	1,350	0.8	400	-	400	0.2
ค่าซ่อมแซมคอกหอยและโรงเผา	583	-	583	0.4	1,250	-	1,250	0.5
ค่าอาชญาบัตร	4,698	-	4,698	3.0	-	-	-	-
ค่าเช่าที่เลี้ยง	-	-	-	-	25,000	-	25,000	9.2
ค่าเช่าเรือ	-	-	-	-	-	-	-	-
ค่าใช้จ่ายเน็ตเคิลด์	1,485	-	1,485	1.0	1,100	-	1,100	0.4
อุปกรณ์อื่น ๆ	1,331	-	1,331	0.8	511	-	511	0.2
ค่าเสื่อมราคา	-	22,801	22,801	14.6	-	25,591	25,591	9.4
ค่าเสียโอกาสเงินลงทุน	-	12,573	12,573	8.1	-	20,989	20,989	7.7
รวมต้นทุนคงที่	20,804	53,041	73,845	47.4	54,961	57,060	112,021	41.3
รวมต้นทุนทั้งหมด	88,796	66,993	155,789	100	184,411	86,873	271,284	100
	57%	43%	100%		68%	32%	100%	

ตารางที่ 4.19 คำนวนการเลียงหอยแครงโดยเฉลี่ย 1 งวดการผลิต (เนื้อที่เลียงมากกว่า 100 ไร่)

รายการ	ผู้เลียงหอยแครงที่ได้รับอนุญาตให้เลียง			
	เงินสด (บาท)	ไม่เป็นเงินสด (บาท)	รวม (บาท)	%
คันทุนผันแปร				
ค่าลูกหอยแครง	143,333	-	143,333	32.6
ค่าหัวานลูกหอยแครง	-	-	-	-
ค่าจ้างเก็บหอยแครง	98,667	-	98,667	22.5
ค่าเสียโอกาสเงินลงทุน	-	41,406	41,406	9.4
รวมคันทุนผันแปร	242,000	41,406	283,406	64.5
คันทุนคงที่				
ค่าเฝ้าและดูแล				
จ้างแรงงานภายนอก	32,400	-	32,400	7.4
แรงงานในครัวเรือน	-	4,000	4,000	0.9
ค่าน้ำมัน เชื้อเพลิง	40,000	-	40,000	9.1
ค่าซ่อมแซมและบำรุงรักษาเรือและเครื่องยนต์	5,000	-	5,000	1.1
ค่าซ่อมแซมคอกหอยและโรงเฝ้า	250	-	250	0.1
ค่าอาชญาบัตร	17,867	-	17,867	4.1
ค่าเช่าที่เลียง	-	-	-	-
ค่าเช่าเรือ	-	-	-	-
ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด	605	-	605	0.1
อุปกรณ์อื่น ๆ	2,691	-	2,691	0.6
ค่าเสื่อมราคา	-	30,206	30,206	6.9
ค่าเสียโอกาสเงินลงทุน	-	22,760	22,760	5.2
รวมคันทุนคงที่	98,813	56,966	155,779	35.5
รวมคันทุนทั้งหมด	340,813	98,372	439,185	100
	77.6%	22.4%	100%	

จากตารางที่ 4.17 4.18 และ 4.19 จะเห็นได้ว่า

1. ต้นทุนการเลี้ยงหอยแครงของผู้เลี้ยงหอยแครงที่มีขนาดเนื้อที่เลี้ยงหอยแครงน้อยกว่า 30 ไร่ เป็นดังนี้

1.1 ต้นทุนการเลี้ยงหอยแครงของผู้เลี้ยงหอยแครงที่ได้รับอนุญาตให้เลี้ยงประกอบด้วย ต้นทุนสิ้นเปลืองร้อยละ 48.7 ของต้นทุนทั้งหมด และต้นทุนคงที่ร้อยละ 51.3 ของต้นทุนทั้งหมด ต้นทุนสิ้นเปลืองจะประกอบด้วย ค่าลูกหอยแครงและค่าจ้างเก็บหอยแครงเป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 27.2 และ 13.2 ของต้นทุนทั้งหมด ตามลำดับ สำหรับค่าเสียโอกาสเงินลงทุนสิ้นเปลืองคิดเป็นร้อยละ 7.7 ของต้นทุนทั้งหมด ส่วนค่าหัวานลูกหอยแครงมีเพียงเล็กน้อยคิดเป็นร้อยละ 0.6 ของต้นทุนทั้งหมด สำหรับต้นทุนคงที่จะประกอบด้วย ค่าเสื่อมราคา ค่าเช่าและดูแลหอยแครงที่เป็นแรงงานในครัวเรือน ค่าเสียโอกาสเงินลงทุนคงที่ ค่าน้ำมัน เชื้อเพลิง และค่าซ่อมแซมและบำรุงรักษาเรือและเครื่องยนต์เรือ เป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 14.4 14.4 8.1 6.1 และ 2.9 ของต้นทุนทั้งหมด ตามลำดับ ค่าอาชญาบัตร อุปกรณ์อื่น ๆ ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด และค่าเช่าเรือ คิดเป็นร้อยละ 1.3 1.1 0.7 และ 0.3 ของต้นทุนทั้งหมด ตามลำดับ ส่วนค่าเช่าและดูแลที่จ้างแรงงานภายนอกและค่าซ่อมแซมคอกหอยและโรงเฝ้า มีอัตราเท่ากันคือ ร้อยละ 1.0 ของต้นทุนทั้งหมด ในต้นทุนการเลี้ยงหอยแครงทั้งหมดนี้เป็นต้นทุนที่เป็นเงินสดร้อยละ 55.3 ของต้นทุนทั้งหมดและเป็นต้นทุนที่ไม่เป็นเงินสดอีกร้อยละ 44.7 ของต้นทุนทั้งหมด

1.2 ต้นทุนการเลี้ยงหอยแครงของผู้เลี้ยงหอยแครงที่เช่าที่เลี้ยงจากผู้ได้รับอนุญาต ประกอบด้วย ต้นทุนสิ้นเปลืองร้อยละ 42.4 ของต้นทุนทั้งหมด และต้นทุนคงที่ร้อยละ 57.6 ของต้นทุนทั้งหมด ต้นทุนสิ้นเปลืองจะประกอบด้วย ค่าลูกหอยแครง และค่าจ้างเก็บหอยแครงเป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 22.0 และ 11.6 ของต้นทุนทั้งหมด ตามลำดับ สำหรับค่าเสียโอกาสเงินลงทุนสิ้นเปลืองคิดเป็นร้อยละ 7.4 ของต้นทุนทั้งหมด ส่วนค่าหัวานลูกหอยแครงมีเพียงเล็กน้อยคิดเป็นร้อยละ 1.4 ของต้นทุนทั้งหมด สำหรับต้นทุนคงที่จะประกอบด้วย ค่าเช่าและดูแลที่เป็นแรงงานในครัวเรือน ค่าเสื่อมราคา ค่าเสียโอกาสเงินลงทุนคงที่ ค่าน้ำมัน เชื้อเพลิง ค่าเช่าที่เลี้ยงหอยแครง และค่าซ่อมแซมและบำรุงรักษาเรือและเครื่องยนต์เรือ เป็นส่วนใหญ่ คิดเป็น

ร้อยละ 14.4 14.3 10.1 6.3 5.9 และ 2.2 ของต้นทุนทั้งหมด ตามลำดับ
 ค่าเฝ้าและดูแลหอยแครงที่จ้างแรงงานภายนอกและค่าอุปกรณ์อื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 1.9 และ
 1.0 ของต้นทุนทั้งหมด ตามลำดับ ส่วนค่าซ่อมแซมคอกหอยและโรงเฝ้า ค่าเช่าเรือ และ
 ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด มีอัตราเท่ากัน คือ ร้อยละ 0.5 ของต้นทุนทั้งหมด ในต้นทุนการเลี้ยง
 หอยแครงทั้งหมดนี้เป็นต้นทุนที่เป็นเงินสดร้อยละ 53.8 ของต้นทุนทั้งหมด และเป็นต้นทุนที่ไม่
 เป็นเงินสดอีกร้อยละ 46.2 ของต้นทุนทั้งหมด

ต้นทุนการเลี้ยงหอยแครงของผู้เลี้ยงหอยแครงที่มีขนาดเนื้อที่เลี้ยงหอยแครงน้อยกว่า
 30 ไร่ ทั้งผู้เลี้ยงหอยแครงที่ได้รับอนุญาตให้เลี้ยงและผู้เลี้ยงหอยแครงที่เช่าที่เลี้ยงจากผู้ได้
 รับอนุญาตจะมีอัตราร้อยละของต้นทุนผันแปรและต้นทุนคงที่ไม่แตกต่างกันมากนัก คือ มีอัตราต้นทุน
 ผันแปรคิดเป็นร้อยละ 48.7 และ 42.4 ของต้นทุนทั้งหมด และมีอัตราต้นทุนคงที่คิดเป็นร้อยละ
 51.3 และ 57.6 ของต้นทุนทั้งหมด ตามลำดับ นอกจากนี้ อัตราร้อยละของต้นทุนที่เป็นเงินสด
 และต้นทุนที่ไม่เป็นเงินสดไม่แตกต่างกันมากด้วยคือ มีอัตราต้นทุนที่เป็นเงินสดคิดเป็นร้อยละ 55.3
 และ 53.8 ของต้นทุนทั้งหมด และมีอัตราต้นทุนที่ไม่เป็นเงินสดคิดเป็นร้อยละ 44.7 และ
 46.2 ของต้นทุนทั้งหมด ตามลำดับ

2. ต้นทุนการเลี้ยงหอยแครงของผู้เลี้ยงหอยแครงที่มีขนาดเนื้อที่เลี้ยงหอยแครง
 30-100 ไร่ เป็นดังนี้

2.1 ต้นทุนการเลี้ยงหอยแครงของผู้เลี้ยงหอยแครงที่ได้รับอนุญาตให้เลี้ยง
 ประกอบด้วย ต้นทุนผันแปรร้อยละ 52.6 ของต้นทุนทั้งหมด และต้นทุนคงที่ร้อยละ 47.4
 ของต้นทุนทั้งหมด ต้นทุนผันแปรจะประกอบด้วย ค่าลูกหอยแครง ค่าจ้างเก็บหอยแครง และ
 ค่าเสียโอกาสเงินลงทุนผันแปรคิดเป็นร้อยละ 27.7 15.9 และ 9.0 ของต้นทุนทั้งหมด ตามลำดับ
 สำหรับต้นทุนคงที่จะประกอบด้วย ค่าเสื่อมราคา ค่าเฝ้าและดูแลหอยแครงที่เป็นแรงงานใน
 คริวเรือ ค่าเสียโอกาสเงินทุนคงที่ ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง และค่าอาชญาบัตร เป็นส่วนใหญ่ คิดเป็น
 ร้อยละ 14.6 11.3 8.1 5.4 และ 3.0 ของต้นทุนทั้งหมด ตามลำดับ ส่วนค่า
 ซ่อมแซมคอกหอยและโรงเฝ้า ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด ค่าซ่อมแซมและบำรุงรักษาเรือและเครื่องยนต์

อุปกรณ์อื่น ๆ และค่าซ่อมแซมคอกหอยและโรงเฝ้า คิดเป็นร้อยละ 1.9 1.0 0.9 0.8 และ 0.4 ของต้นทุนทั้งหมด ตามลำดับ ในต้นทุนการเลี้ยงหอยแครงทั้งหมดนี้ เป็นต้นทุนที่เป็นเงินสดร้อยละ 57 ของต้นทุนทั้งหมด และ เป็นต้นทุนที่ไม่เป็นเงินสดอีกร้อยละ 43 ของต้นทุนทั้งหมด

2.2 ต้นทุนการเลี้ยงหอยแครงของผู้เลี้ยงหอยแครงที่เช่าที่เลี้ยงจากผู้ได้รับอนุญาต ประกอบด้วย ต้นทุนผันแปรร้อยละ 58.7 ของต้นทุนทั้งหมด และต้นทุนคงที่ร้อยละ 41.3 ของต้นทุนทั้งหมด ต้นทุนผันแปรจะประกอบด้วย ค่าลูกหอยแครง ค่าจ้างเก็บหอยแครง และ ค่าเสียโอกาสเงินทุนผันแปรคิดเป็นร้อยละ 31.0 16.7 และ 11.0 ของต้นทุนทั้งหมด ตามลำดับ สำหรับต้นทุนคงที่จะประกอบด้วย ค่าเสื่อมราคา ค่าเช่าที่เลี้ยงหอยแครง ค่าเสียโอกาสเงินทุนคงที่ ค่าเฝ้าและดูแลหอยแครงที่จ้างแรงงานภายนอก ค่าเฝ้าและดูแลหอยแครงที่เป็นแรงงานในครัวเรือน และค่าน้ำมัน เชื้อเพลิง เป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 9.4 9.2 7.7 6.6 3.9 และ 3.2 ของต้นทุนทั้งหมด ตามลำดับ ค่าซ่อมแซมคอกหอยและโรงเฝ้า และค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด คิดเป็นร้อยละ 0.5 และ 0.4 ของต้นทุนทั้งหมด ตามลำดับ ส่วนค่าซ่อมแซมและบำรุงรักษาเรือ และเครื่องยนต์ และอุปกรณ์อื่น ๆ มีอัตราเท่ากัน คือร้อยละ 0.2 ของต้นทุนทั้งหมด ในต้นทุนการเลี้ยงหอยแครงทั้งหมดนี้ เป็นต้นทุนที่เป็นเงินสดร้อยละ 68 ของต้นทุนทั้งหมด และ เป็นต้นทุนที่ไม่เป็นเงินสดอีกร้อยละ 32 ของต้นทุนทั้งหมด

ต้นทุนการเลี้ยงหอยแครงของผู้เลี้ยงหอยแครงที่มีขนาดเนื้อที่เลี้ยงหอยแครง 30-100 ไร่ ทั้งผู้เลี้ยงหอยแครงที่ได้รับอนุญาตให้เลี้ยงและผู้เลี้ยงหอยแครงที่เช่าที่เลี้ยงจากผู้ได้รับอนุญาตจะมีอัตราร้อยละของต้นทุนผันแปรและต้นทุนคงที่ไม่แตกต่างกันมากนัก คือ มีอัตราต้นทุนผันแปรคิดเป็นร้อยละ 52.6 และ 58.7 ของต้นทุนทั้งหมด และมีอัตราต้นทุนคงที่คิดเป็นร้อยละ 47.4 และ 41.3 ของต้นทุนทั้งหมด ตามลำดับ แต่อัตราร้อยละของต้นทุนที่เป็นเงินสดและต้นทุนที่ไม่เป็นเงินสดจะแตกต่างกันมาก คือ มีอัตราต้นทุนที่เป็นเงินสดคิดเป็นร้อยละ 57 และ 68 ของต้นทุนทั้งหมด และมีอัตราต้นทุนที่ไม่เป็นเงินสดคิดเป็นร้อยละ 43 และ 32 ของต้นทุนทั้งหมด ตามลำดับ

๓. **ต้นทุนการเลี้ยงหอยแครงของผู้เลี้ยงหอยแครงที่มีขนาดเนื้อที่เลี้ยงหอยแครงมากกว่า 100 ไร่ เป็นดังนี้**

ต้นทุนการเลี้ยงหอยแครงของผู้เลี้ยงหอยแครงที่ได้รับอนุญาตให้เลี้ยง ประกอบด้วย ต้นทุนสิ้นเปลืองร้อยละ 64.5 ของต้นทุนทั้งหมด และต้นทุนคงที่ร้อยละ 35.5 ของต้นทุนทั้งหมด ต้นทุนสิ้นเปลืองจะประกอบด้วย ค่าลูกหอยแครง ค่าจ้างเก็บหอยแครง และค่าเสียโอกาสเงินทุนสิ้นเปลืองคิดเป็นร้อยละ 32.6 22.5 และ 9.4 ของต้นทุนทั้งหมด ตามลำดับ สำหรับต้นทุนคงที่จะประกอบด้วย ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ค่าเฝ้าและดูแลหอยแครงที่จ้างแรงงานภายนอก ค่าเสื่อมราคา ค่าเสียโอกาสเงินทุนคงที่ และค่าอาชญาบัตร เป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 9.1 7.4 6.9 5.2 และ 4.1 ของต้นทุนทั้งหมด ตามลำดับ ค่าซ่อมแซมและบำรุงรักษาเรือและเครื่องยนต์ ค่าเฝ้าและดูแลหอยแครงที่เป็นแรงงานในครัวเรือน และอุปกรณ์อื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 1.1 0.9 และ 0.6 ของต้นทุนทั้งหมด ตามลำดับ ส่วนค่าซ่อมแซมคอกหอยและโรงเฝ้า และค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด มีอัตราเท่ากัน คือร้อยละ 0.1 ของต้นทุนทั้งหมด ในต้นทุนการเลี้ยงหอยแครงทั้งหมดนี้ เป็นต้นทุนที่เป็นเงินสดร้อยละ 77.6 ของต้นทุนทั้งหมด และเป็นต้นทุนที่ไม่เป็นเงินสดอีกร้อยละ 22.4 ของต้นทุนทั้งหมดเท่านั้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย